Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 82 (4523). | ШОАТТА, 10 июль 1971 шу | Мах 2 кеп. | Газет арадувл 1923 шера денз

КПСС обкоме, республика Министрий Совете, облсовпрофе

ШЕРАГІА ЙОАРЖАЕ ЯХЬ

Хьайбай продукташ дукхагІа яхарен кийчъярен дакъера КПСС XXIV съезда решенеш тоьаме кхоачашъяра партийни, советски, юртбоахама органий, колхозий, совхозий пачхьалкхен кхыча боахамий лоархІамегІара декхар да тІехдикен дарегІен доакъараш ма могга дукхагІа дахар.

Шерра районий, колхозий, совхозий, госхозий социалистически яхь йоаржае еза дикачен дарегІчен доакъарашца хьайбаш дизза Іалашдара.

Социалистически яхье котбаьннараш хоастабара оттаяй:

районаш — цхьа эзар сома ахчен преми шийца а йолаш КПСС обкома, Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Советен облсовпрофен карара кара тела ЦІе байрахш;

социалистически яхье котъяьннача колхоза, совхоза, госхоза — 500 сома ахчен преми шийца а йолаш КПСС обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советен облсовпрофен карара кара тела ЦІе байрах.

Социалистически яхьа условеш чІоагІъяьй.

Социалистически яхьа итогаш 1 декабре кхачалца лаьрхІа ергья.

Парте горкомашта, райкомашта, горрайисполкомашта могадаьд тІехдика доакъараш дукхагІа кийчду бригадаш, звеньяш, юртара беррига къахьегамхой морально а материально а хоастабергболаш дола гІулакхаш кийчден нийсса чакхдахен.

Республиканскии районнии газетий редакцеш, телевиденен радиовещанен комитет декхарийла я дикагІа дола доакъараш дукхагІа дахар духьа лелаю социалистически яхь мишта лел шерра дувца.

ШОЛЛАГІА АХ ШУ

НийслагІа пятилетка дІайолаяьча 1971 шера хьалхара ах шу чакхдаьннад. Коммунистически парте а советски халкъа а вахаре Іалаьмате йоккха событи йола, вай мехка экономика а культура а шерра дегІайоалаяра, дІахо коммунизм хьалъяра программа тІайица КПСС XXIV съезд хинна ах шу да из. Цу съезда исторически решенеша дегаш чІоагІа гІоадаьха, къахьегама хьинар айдаь болча советски наха керда доккхий толамаш даьхад парте хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдеча, тІехкхоачашъяьй 1971 шера хьалхарча ялх бетта плани тІайица социалистически декхараши.

НийслагІча пятилетка хьалхарча шера план кхоачашъеча шоашкара доагІа дакъа лаьцад Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша а. Республика промыслай, заводий, фабрикай коллективаша ударно къахьегарах ялх бетта план тІехкхоачаш а еш соахк цу ханачул дукхагІа арахийцай промышленни продукци. Продукцена реализаци ярен керттера изделеш арахецарен шера план 27 июне кхоачашъяьй, миллионаш сомий маьха я планал совгІа реализаци яь продукци. Соахк цу ханаца нийсдича 9,2 процент дегІаенай укх шера хьалхарча ялх бетта къахьегама овсарле. ЧІоагГІа лоархІаме да ялх бетта тІакхийтта-еррига продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотагІа кхийтта хилар. Иштта лоархІаме да тІакхийттача продукцена юкъе мехкдаьтта, мехкдаьттан мехкдаьтта химеи продукташ, болат, аьшкабетона конструкцеши изделеши, мебель, кхачан продукташ, культурно-бытовойи бахача наха эша кхыдола товараши санна йола изделеш хилар.

Къаьстта дика да 1971 шера хьалхарча ялх бетта хьокхамаш социалистически яхье хьалха латтача «Октябрьнефть», «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоаккхача управленей. Грозненски химически комбината. Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, МалгІабикерча кирпишкий завода, Назрановски маькх еча завода, кхыча предприятей коллективай.

Арахеца продукци алсамъяларал совгІа дикка хувцамаш хиннад цун структуре а. ДІалахача ах шера арахийцача продукцена юкъе дикка дакъа лоац кердача оборудовне, изделеша Наменклатурана юкъера къаенна изделеш дІа а йоахаш кердаяраш юкъекхихьай. Дикка лакхъеннай арахецача продукце дикал а. ДІахо йодача хана а цу наькъаце леладе деза промышленни предприятей болх тоабара гІулакх.

Нийса хургдацар ах шера баьча балха итогаш ювцаш, республика промышленноста балхацара кхоачамбоацараш белгал ца даьхача. Еррига республика хьайийцача промышленни продукцена реализаци яра план тІехкхоачашъяь яле а, дуккха предприятеш я вай цу гІулакха тІехьаюсаш. Хьалха латтарий опытах пайда ца эцарагІа хозза теркам тІа а бохийташ къа ца хьегарагІа 24 предприятий лоархІаяьяп укх шера хьалхарча ялх бетта планах, цар бехка пачхьалкхенга дІа ца кхоачаш йисай 3.6 миллион сома маьха тайп-тайпара продукци. Планаш кхоачаш ца яьча предприятешта юкъе я хьун боахама управлене «Консервплодовощ» объединене мотинтерча промышленноста Министерства. гІишлошъеча материалий управлене, цхьайолча кхыча ведомствай предприятеш. Июнь бетта план кхоачаш ца еш 5 предприяти йисай «Грозвино» объединене.

Цхьаьца бахьанаши халонаши нийслу тІехьаюсача предприятей балхаца, амма цу предприятей кулгалхой, специалисташ, партийни профсоюзнии организацеш хозза озрцагІъяьлча дІайоахалургйоаьаш халонаш яц цхьаннахьа а. Цудухьа тІехьаюсача предприятей коллективай декхар да шоай пайда эцанза йола торонаш гучаяхар, уж производство шеръеча юкъе йоалаяр.

Нохч-ГІалгІайчен промышленни предприятей коллективаша лаьрхІаз кердача пятилетка хьалхарча шера къахьегама овсарле дикка дегІайоалае, производства боарам алсамбаккха, арахецача продукце дикал лакхъе. XXIV съезда кийчо еча хана яьржар республике уж декхараш кхоачашдара социалистически яхь. Іалаьмате маьхера инициатива кхайкайир «Старогрознефть» мехкдаьттахоша. Цар дІадоладаь дика гІулакх раьза а хинна хьаллаьцад республика промышленни предприятей коллективаша. Цу яхьа юкъе яхача дуккхача коллективаша лоархІаме толамаш доах хІара денна. Де дезар да беррига болхлой цу яхьа юкъеозар. Нах дукхагІа юкъеозарал совгІа лакхие деза цунах доала беркат, цун эффективность, хІана аьлча керттера дар из да, цунах тийша да план кхоачашъяр.

Яхьа эффективность лакхъе, предприятей производственни хьокхамаш тоаде йиш хургъя нагахьа санна партийнии профсоюзнии организацеша болхлой коллективаша планаш кхоачашъяра лоаттабеча къовсама хІара денна кулгаллойя, цунна нийса лостам лойя, из кхетамца вІаштІехьбоаккхе. ЧІоагГІа лоархІаме да яхье ваьннача хІара къахьегамхочоа ший керттера декхар къоастаде новкъостал дар, яхьа результаташ хан-ханнахьа нахага дІакхайкаяр, хьалха латтарий опыт дІайовзийтар, яхье гучадувла кердадараш ханнахьа теркайдар уж хьаллацар.

Организаторски, идеологически, массово-кхетама балха еррига средствах пайда эца беза партийни организацеша плани тІайица декхараши кхоачашдар шоаех тийша долга беррига болхлошта, хІара сага дІахайтара. ХІаьта из да: хьалхарча ах шера хье тІехьависа вале — тохале вокх ах шера хьайна тІадиса декхар дІадаккха, хІаьта хьалхарча ах шера Іайха дика толамаш даьха дале, уж кхы а лакхде. яхилга. Из еррига промышленни предприятей коллективашта хІара болхлочоа, инженерно-технически болхлочоа доагІаш да. Шу чакхдоаллаш план а тІайица декхараш а ханал хьалха кхоачашдарах рапорт дала йиш хургйолаш бе беза болх шоллагІча ах шера хьалхарча деношка дена. Декхар да укх шера план ханал хьалха кхоачаш а еш, нийслагІча пятилетка шоллагІа шу толамца дІадоладара кийчо яр.

ХЬАЛХА МАЛАГІА ЛАТТ

1971 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА 6 БЕТТА ПЛАН ЛОАЛЛАХАРЧА РЕСПУБЛИКАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТО КХОАЧАШЪЯРАХ БОЛА ХОАМ

	Нохч-ГІалгІай АССР	Къилба-седа ХІирий АССР	Черсий-Балхарой АССР	Дагестански АССР
Продукцена реализаци яра план кхоачашъяр	101,7	102,1	102	103,4
1970 шераца нийсбича хьалхарча 6 бетта продукцена реализаци яра боарам лакхбалар	109,1	107,2	110	111,0
1970 шера хьалхарча 6 беттаца нийсйича валови продукци дукхагІа хилар	109,0	108,2	114	108,0
1970 шера хьалхарча 6 беттаца нийсйича къахьегама овсарле лакхъялар	109,2	106,7	108	105,7
Еррига предприятеша (бахача наха бытовой гІулакхаш дара Министерства предприятеш йоацаш)	159	141	125	183
царех: хьалхарча 6 бетта план продукцена реализаци яра боарама кхоачашъйна	25	24	17	34

ХІара фермана —1,5—2 шера кхоачамхиллал доакъар

ДОАКЪАР ДИКА ХУРГДА

Дика вІаштІехьбаьккхаб тха боахаме доакъар Іалашдара болх. Из болх беш лаьрххІа вІашагІъеххка кхаь бригада кхо звено а боахаме. Царех хІара звенос къаьсттача методах Іалашду доакъар. Иштта цхьан звенос аьла прессовани ю, шоллагІча звенос баьца хьоар доаккх, кхоалагІчо — йол кийчъю. ДІадахача шераца нийсдича укх шера дуккха хьалхагІа болабелар цу звеной членаш доакъар Іалашде. ХІанзле 1275 гектара тІара рожь, люцерна, кхийола баьцаш хьекха баьнаб боахама къахьегамхой. ХІаьта цигара Іалашъяь йол 1966 тонн я. ДІадахача шера укх ханна Іалашъяь хинначунца нийсйича дуккха дукхагІа я из.

Къаьстта дика къахьийгар Хубежов Георгий Захаровича кулгалдеча кхоалагІча бригаде доакъар Іалашдара вІашагІъеллача звено членаша. ВорхІ бІаь тонн я цар хІанзле Іалашъяьр.

Дика хоьш ба бригада болхлой доакъар фермашта гаьнна дІаоттадой, Іан замалахь из хьатІада хала хургдолга. Цудухьа деррига Іалашду доакъар хІанзве а фермашта юххе дІаоттаду цар.

Къаьстта дика къахьег аьлагІа аргІаш деча Мусев Мохьмадеи, Цобелов Петреи. Шоай балха нормаш хІара денна 130 — 140 процент кхоачашъю цар.

Дика къахьег А. Ф. Молочкова кулгалдеча шоллагІча бригадерча звенос а. Деррига балхаш механизированни хьисапе кхоачашдеторо я йолаш из звено керттерча дакъе прессовани а еш йол Іалашъеш я, тоьал техника а я звене. Иштта, пхиъ агрегат, иззал стогометателаш, аьла прессовани ю агрегат. ХІанзле 780 тонн цхьоалагІчен шоллагІчен класса йол Іалашъяьй цу звено къахьегамхоша. Дика къахьийгар аьла прессовани еча Л. Балина, И. Хромыха, бух хьоккхача Черепяннык Федора.

Каменский Тимофея кулгалдеча пхелагІча бригаде вІашагІъеллача звене баьца хьоар кийчду. БаьцагІа хьоар ду агрегаташ лелаеш ба йоккха балха опыт йола машинисташ А. Цирунини, П. Костикови. ХІара денна тІехкхоачашъю цар шоай балха нормаш. Деррига цар хІанзле, кийчдаь баьца хьоар 60 тонн да. ХІаьта укх шера Іан замалахь чусодаергдолча хьайбашта из мах бола доакъар кхо бІаь тонн кийчде лаьрхІад цар.

Люцерна, кхийола баьцаш дІайийнача кхашкара укх шера кхоъ—биъ хьувкъам чуэца лерхІ боахаме. Из гІулакх толамца кхоачашдара хІанз низ кхо ца беш къахьегаш ба механизатораш. Баьцаш йолча дерригача кхашка уж дикагІа тІаялийтара минеральни удобренеш а тайса хІанз ДДН-45 установкашца дотІан хьисапе хий тохаш да.

Белгалдаккха доагІа доакъар Іалашдечарна луш дола алапи, цар Іалашдаьча доакъара дикалга хьежжа мара ца телалга. Цудухьа берригача болхлоша керттера теркам Іалашдеча доакъара дикал лакха хилийтара тІаболхийт. ХІаьта доакъара дикал Грозненерча лабораторе белгалйоаккх. ХІанзле Іалашдаь доакъар шортта белок а йолаш деррига а цхьоалагІчен шоллагІчен классах да.

А. АВАКЯН.
Шелковской района Ленина ЦІерагІча колхоза керттера зоотехник.

РЕСПУБЛИКЕРА ХЬАЙБАШ ТІЕХДИКАЧА ДОАКЪАРАШЦА ДИЗЗА ІАЛАШДАРА ЛЕЛАЕЧА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА

УСЛОВЕШ

Хьайбаш доакъарашца дизза Іалашдар духьа лелаеча социалистически яхье дакъа лоац колхозаша, совхозаша, пачхьалкхен кхыча боахамаша, районаша.

Районаш, колхозаш, совхозаш социалистически яхье котъяьннарг лоархІ, нагахьа санна цар:

а) массе тайпара доакъараш дахаран кийчдаран шера оттаяь мероприятеш массе тайпарча боахамашка, колхозашка, совхозашка, бригадашка, фермашка кхоачашъелга Іалашдаьдале:

б) цхьан условни Іатта лоархІаш районашта 20 центнерал кІезигагІа йоацаш, колхозаштеи совхозаштеи 22 центнерал кІезигагІа йоацаш доакъара единицаш кийчъяьяле. Цхьан Іатта лоархІаш 1971 шера 1 тоннал, 1972 шера — 2 тоннал, хІаьта 1973 шера денз — 3 тоннал кІезигагІа йоацаш сенаж лаьттах йолле;

в) доакъараш тІехдика хулга Іалашдаьдале. Кийчдаь доакъараш укх тайпара хила деза:

йол — 1-чен 2-чен класса — 70 процентал кІезигагІа йоацаш, цу даькъе 1-ча класса яр — 20 процент;

силос — алхха клесии, цу даькъе 1-ча класса яр 50 процентал кІезигагІа йоацаш;

баьца хьоар — деррига а сортовой, цу даькъе 20 процентал кІезигагІа доацар лакхерчен цхьоалагІчен сортах.

Кийчдаьча дерригача доакъарех 1971 шера доакъара цхьан единицах дегІага йодача протенна 100 граммал кІезигагІа йоацаш, хІаьта дІахорча шерашка — 110 граммал кІезигагІа йоацаш йоаллаш хила еза;

г) ше хьалкхедаь ялат керттерча даькъе промышленноста хьаьчча комбикорма хьисапе е боахаме чакхдаккхарцеи белкови добавкаш, микро е макроэлементаш теха тоадарцеи доаханна доакъарийна телаш хуле;

д) кийчдаьча дерригача доакъарашка дІабаха мах планагІчул лакхагІа ца хулга Іалашдаьдале;

е) доакъараш кийчдара прогрессивни приемаш шерра юкъекхухье;

ж) кийчдаь деррига доакъараш (ялат-фуъ, баьца хьоар, сенаж, йол, силос, кхыдола доакъараш) дІаоттадаь нийса а тІера ца доалийташ а лоаттаделга Іалашдой.

1 октябрь хьатІаоттача хана еррига йоли кхыдола гІожа доакъараши фермашта хьатІаэза а дика хьалдаьчен даь даьнкачен аргІаетІа сенникашка латташ а хила деза.

Цул совгІа, итогаш еча хана теркаллолда района, колхоза, совхоза доакъарий чІоагІа база дегІайоалаяра пхе шера оттаяь мероприятеш кхоачашъяр.

ТІехдикача доакъарашца хьайбаш дизза Іалашдар духьа лелаеча республикански социалистически яхьа итогаш хІара шера 1 декабре еш а Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама министерства хьачулуш а я.

Рапорт лу гудермесцаша

КПСС XXIV съезда решенеш ханал хьалха кхоачашъяр духьа юкъе а бахь, Гудермеса района ялаташ ккедераша хоам бу, шоаш цхьаькха а къахьегама котало яьккха хилерах. Ханал хьалха, 6 июле кхоачашъяьй районо ялаташ (хьажкІаши дуген доацаш) кийчдара план.

ПланагІа 4800 тонн дохка дезаш хиннача метте пачхьалкхенга дехкад 5016 тонн кІа, вешта аьлча соахк цу хана дехкачул 2000 тонн дукхагІа. Социалистически декхараш кхоачашдара чотах ялат дІахо а дохкаш латт пачхьалкхенга, планал совгІа дохкаргда 2000 тонн гаргга е планал 44 процент дукхагІа кІа.

Пачхьалкхенга ялат дохкара тІайица шоай социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара лелаеча яхье хьалха латт «40 лет Октября» колхоз, «Новогрозненский» совхоз, «Кавказ» колхоз.

Ялат оардачеи кийчдечеи къаьстта белгалбаьннаб «40 лет Октября» колхозера комбайнераш Мачигов Вахиди Абдулхаджиев Адами, «Кавказ» колхозера Эльмурзаев Халади Хатаев Мохьмади, «Гудермесский» совхозера Федюшкин Михаили Шамурзаев Имами, хІаьта иштта шофераш Сулуев Алимпэша, Бойсуев Сайд-Мохьмад, Эзиев Эльман, Баригсв Шамсу, дуккха кхыбараш.

Районе тІагІертта къовсам лоаттабу гурахь йийна культураш чуийца яхар духьа. 6 июле эггара хьалхагІа ялаташ чуийца яьннай «Степной» совхоз, уж чуийца йоалаш латт «Новогрозненский» совхози «Дружба» колхози. Гурахь дув ялаташ 15 июле, соахкарчул ши кІира хьалхагІа чуийца даргда.

Ялаташ аьрда дапларца чах аргІаш ду, лаьтташ оах, пожнивной культураш дІаюв, хІаьта иштта йол кийчъю, сенаж лаьттах йолл.

МЕХКДАЬТТАХОЙ ГІОНЧИЙ

Вай республикерча мехкдаьттахой хьашташ кхоачашдеча «Грознефть» объединене автотранспортни контора коллектив дика къахьег пятилетка хьалхарча шера. Пачхьалкхен плани тІайица декхараши ханал хьалха кхоачашдеш хьайоагІа из. Ерш шу доладелча денз автотранспортникаша планал совгІа дІаюха бихьаб 40 эзар тонн мухь, къахьегама овсарле планагІа лаьрхІачул 14 процент лакхъяьй. Укх шера водителаша кходаьд ши тонн доагор, 51 эзар сом пайда баьб.

Контора автоколоннашта юкъе хьалхара моттиг лелаю коммунист П. А. Сепач керте латтача цхьоалагІча автоколонна коллектив. Цига дика къахьегаш ба водителаш Казюлин Александр, Чемурзиев Ахьмад, Калинин Василий.

М. ГОЛЬДЕНБЕРГ.

ФОТОРЕПОРТАЖ

«КАВКАЗ» КОЛХОЗА КХАШКА

Гудермесски районерча «Кавказ» колхоза хьатта койра ареи чуйи ух кІих етта машенаш, цхьаяраша комбайнашкара кІа хьачухкухь, вокхар цІендаь кІа Гудермесерча ялат дІайийдеча пункте дІаккхухь. Машенаш увзача тараза юхле сона бІаргавайра юкъерча дегІара а волаш, хьатаро бос бола зІамига саг. Цун кадай леларга хьежача, ховргдар из дика, хьинар долаш къахьегамхо волга. Из вар № 1 йолча бригада бригадир СССР Лакхехьарча Совета депутата Арсанбиев ЯрагІи.

Къаьстта дика хьийкъад укх шера кІа. Шинна а бригаде укх шера 800 гектара тІа дІадийнад из. 6 комбайн я кІа хьокхаш, царех 3 цхьоалагІчен кхоъ шоллагІчен бригадашка я. ДикагІа къахьег цхьоалагІча бригада комбайнераша Кетаев Махьмада, Абдурашидов Вахас. ХІара дийнахь 20—21 рейс ейт цар комбайнашкара хьатта кІа дІакхухьача шоферашка Гучигов Мусайга, Темиров Мусаитага, иштта кхыбарашка. 800 гектарах 250 гектар кІа хІанзле чуийца даьннад тхо, — йоах Арсанбиев ЯрагІе. — ХІаьта цигара чуийца 700 тонн ялат пачхьалкхенга дехка даьннад.

Из планал совгІа 200 тонн да.

ХІанз хьокхаш латтача участке къаьстта дика хьийкъад кІа.

Цу участка хІара гектара тІара хийца юкъера лаьрхІача 40—42 центнер кІа чуэцаргда оаха, — йоах колхоза председатела Радуев Джандара.

ХІара дийнахь колхоза кхай тІара хьа а дай, хьатта цІенде, докъаде 250 — 300 тонн кІа Іодоассаду колхоза шофераша. Хьатта кІа цІенде доккха новкъостал ду дешархоша.

Хьатта болх дика вІаштІехьбаккхара хІара дийнахь халкъа тІахьожама комитета членаш хул. Уж ба учетчик Исаков Хьамзат, гидромелиоратор Мусхаджиев Іийса, шофер Алиев Хьамид.

Со колхозхошцара къасташ малх чубиза ха яр. Цкъабакъда, кхашка а, хьатта а болх сецабацар.

СУРТА ТІА: бригадир СССР Лакхехьарча Совета депутат Я. Арсанбиев.

2. М. Кетаева комбайн М. Гучигова машена чу ялат Іодоассадеш я. 3. Колхоза хьатта кІа цІендеш латт.

С. Хакиева тексти сурташи.

Машари доттагІали бахьан долаш

УЛАН-БАТОР, 8 июль. (ТАСС). МНРП ЦК-аси МНР правительствай ехарагІа Монгольски халкъа революце 50 шу дизарца дувзаденна хулача торжествашка дакъа лаца тахан Улан-Баторе кхаьчар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин керте латта советски партийно-правительственни делегаци.

Улан-баторски аэропорте советски делегацена накъабаьлха бар Ю. Цеденбал, Ж. Самбу, МНРП а МНР правительства а кхыбола кулгалхой.

• • •

Улан-Батор, 8 июль. (ТАСС). Тахан укхаза доазол дехьарча делегацейн МНР-ецарча доттагІала обществайи викалаша дакъа а лоацаш, халкъа революце 50 шу дизара хетаяь монгольски общественноста торжественни собрани хилар.

МНРП ЦК Политбюро членалла кандидата, МНРП ЦК секретара Б. Лхамсурэнча хьайийллача собране Іодийшар МНРП ЦК Хьалхарча секретара, МНР Министрий Совета председатела Ю. Цеденбала дайта моаршала письмо.

«Халкъий машари доттагІали бахьан долаш монгольски халкъо ах бІаь шера лоаттабаь къовсам» яха доклад йир машарен доттагІален монгольски организацей Федераце исполкома председатела Д. Адилбиша.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ПХЕЗЛАГІА ХЕРЖАЧА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ХЬАЛХАРА СЕССИ ХЬАЕЛЛАРАХ

1971 шера 13 июле Іуйрийна 10 сахьат даьлча КПСС обкома политически дешара ЦІагІа хьаелларгья Нохч-ГІалгІай АССР пхезлагІа хержача Лакхехьарча Совета хьалхара сесси.

1971 шера 12 июле Іуйрийна 9 сахьат даьлча денз сайрийна 19 сахьат даллалца депутаташта регистраци ергъя комсомольски улицагІарча 112 цІен 4 этажерча №№ 104, 105 йолча шин цІагІа. ХІаьта 1971 шера 13 июле — КПСС обкома политически просвещене ЦІагІа Іуйрийна 8 сахьат даьлча денз.

Нов. ВАХАЕВ Р. В. Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета председателалла вахийтара хьакъехьара.

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Нов. Рамазан Висаевич Вахаев Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председателалла всхийтала.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**

г. Грозный,
1971 шера 9 июль.

КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕЧА ПАРТЕ КУЛГАЛДАРА ЛОАРХIАМ ДIАХО ЛАКХБАРАХ

КПСС XXIV съезда берригача балха юкъе Iалаьмате лоархIаме моттиг дIалаьцар Советски Союза Коммунистически парти дIахо дегIаккхувларца, общества кулгалдуи лостам телеи низ хиларах тарра цун лоархIам лакхбарца дувзаденнача дешаша.

XXIV съезда яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тIа Л. И. Брежнева белгалдаьккхар: «Берригача вай вахаро тешал ду болхлой классеи берригача къахьегамхойи политически кулгалхочун дакъа КПСС-о сийленца кхоачашдеш хилара, советски халкъ нийсача, ленински новкъа гIолла дугаш хилара. Вай кхолламе гIулакхаш шерагIа ме дарж, къестае езаш йола проблемаш хьалхакетIа ме хул, дукхагIа лакхлу массанга керте этта йолача Коммунистически парте лоархIами бехктокхами».

КПСС XXIII съезд хинначул тIехьагIа вай парти дикка онда а яьннай чIоагI а еннай, политически кулгалдареи организаторски гIулакхаш леладареи кердача опытаца йIаьхий а хиннай. Берригa коммунисташ парте XXIII съезд хинначул тIехьагIарча хана 3 миллион саг дукхагIа хиннаб. Фу дувц парте мугIараш ондадаларах йолча даннеша? Цар тешал ду, вай мехка къахьегамхоша Коммунистически партех, В. И. Ленина яьххача тайпара, вай заман хьаькъал, сий, эздел, коммунистически общества хьалъяра лоаттабеча къовсаме техка шоай кулгалхо лоархIащ хилара.

КПСС XXIV съездо партийни организацей теркам тIаберзабаьб болхлой класса, колхозни ахархой, интеллигенце дикагIа бола викалаш, хIаравар къаьст-къаьста хьа а хоржаш, парте мугIарашта юкъе озара.

КПСС XXIV съездо во лаьрхIаб балхана дизза дакъа лоацаш боаца парте членаш, белгалдаьккхад, партийнии паччахьалкхени дисциплина телхаерех, шоай карарча гIулакхех пайда а эцаш зуламаш дерех, коммуниста цIи ийрча йоахарех парти хоадамболлаш Iошенъе езаш хилар.

Де лерхIараш, уйлаш чакхдоаха гIулакхаш цаIаш а долаш айхха шоайла бувзабенна болча болхлой, колхозхой, интеллигенце викалех латт парти. ХIанз КПСС ва 14.445.321 коммунист. Царех болхлой — 40,1 процент, колхозхой — 15,1 процент, гIулакхера нах — 44,8 процент, хIаьта цу тIеххьарчарех 2 дакъа совгIа бараш инженераш, агрономаш, хьехархой, лораш, Iилман болхлой, литературан искусствай деятелаш а ба...

КПСС XXIV съезд хинначул тIехьагIа парте мугIарашка керда хьачуийцача кхо миллион сагах 1 миллиони 600 эзари хIана бац аьнна бараш, с аханел совгIа бараш болхлой ба. «Из никъ дIахо а хьоргба вай,—аьлар Л. И. Брежнева ше съезде къамаьл деш, из вай парте лерхIараша, вай советски общества болхлой классо дIалоацача моттигои лоархIамои ма яххара ба».

Пролетариата парти санна хьахинна КПСС берригача советски халкъа авангард, еррига вай общественни система вIаштIехьйоаха ядро а хинна дIаэттай. Съезде ма ярра хьаллаьцар ЦК Отчетни доклада тIа хьахьенна, парте кулгалдареи лостам теларей дакъа тIа-тIа доккхагIа хилийтарах йола положени. Коммунизм шерра хьалъеча юкъагIа парте лоархIам лакхбалар объективно хила йоагIаш йола закономерный процесс я. Из коммунизм хьалъяра хьалашца ювзаенна а цун декхарашн масштабани йоккхий хиларца белгалйоалаш а я.

Парте лоархIам лакхбалар коммунизм хьалъяра декхарашца дувзаденна политическии боахамеи кулгалдара боарам лакхагIа хила безаш хиларгара хьадоагIаш да.

Политически баьчча ше хиларах тарра, Коммунистически парте белгалду коммунизм котъяккхара советски халкъо лоаттабеча къовсама декхараш, лозунгаш, наькъаш, средстваш. Доал ду парти ше хиларах тарра цо уттаю нах коммунизм хьалъерий бIарчча ихьа эскар а дий вIашагIтохаш вIаштIехьйоаккхаш йола Советски паччахьалкхен чухьара политика.

Коммунистически парте уттаю коммунизм хьалъяра аьттув болашагIа дола хьалаш Iалашдеш йола дунен халкъашта юкъерча гIулакхий даькъера Советски паччахьалкхен политика.

Коммунизм шерра хьалъеча хана парте лоархIам лакхлу Iилман коммунизма теоре лоархIам тIа-тIа дукхагIа лакхлуш хиларах, из творчески дегIаухаш хиларах.

Марксистско-ленински диалектикаца кийчъенна йолча Коммунистически парте кхув дегIаухаши хувцалуши дола вахарца тIа баха, кIоаргга анализ ю кердача явленей а массай опыта а, жоп лу вахаро хьалхашка уттадеча хаттарашта, хIаьта цу тайппара цо сихъю дIахьалхашкахьа ухаш йола революционни процесс.

Коммунизм шерра хьалъеча хана советски обществa вахарера парте лоархIам лакхбалар идеологически болх чIоагIбанза барг ца хиларца дувзаденна да. Парте лоархIам лакхбалар иштта дувзаденна да коммунизматахьа долхаш толамаш ме доах советски обществерча наьха вахареи гIулакххийи организационни формаш эргайоахаш тоаянза ярг ца хиларца а.

Вай парте низ сенах латт аьлча, из латт, цун берригача бIухой идейностах, деналах, хьинарах. «Халахете а, — ЦК Отчетни доклада тIа Л. И. Брежнева белгалдаьккхача тайпара, — хIанз а ба вай бокъонца бола политически бIухой шоаш хилар хьа ца хьокхаш бола парте членаш. Кхоачамбоацараштеи лертIара даьннача хIамаштеи шоаш тIанийсбелча, цхьаккха хIама шоашта ца гуш санна хул уж, обывательски позици лоац цар — «из са гIулакх долаш хIама дац, кхычарга дийта цун уйла». Моттийта мара хьинар ца гойтараш а ма дарра аьлча, шоаш хIама хьа ца делга къайлаккхухьараш а болаш ба. Цу тайпарча гIулакхашта хоадамболлаш духьал я парти.

Кхоачамбоацараш дIадахара, коммунисташта кхетам балара гIулакх тоадара техка яьнна метод я критикеи самокритикеи. Партена хетачох, принципиальни критикеи самокритикеи шерра дегIаккхувлар хIара партийни организаци политически унахцIена хилара, хIара коммуниста политически кхетам лакхбенна хилара белгало я.

КПСС политика дерригача халкъо хьаллоац, хIана аьлча мехкарча берригача социальни группай, дерригача къамийи народностийи вахара хьашта ма эншара я из.

Парте политика чакхйоаккхача лоархIамегIарча моттигех цаI дIалоац юххьанцарча партийни организацеша. ХIанз вай партена чухьа 370 эзар юххьанцара партийни организаци я. Дукххача юххьанцарча парторганизацей болх КПСС Центральни Комитете бийцаб. Цига тIанийьча решенеша партийни организацешта, коммунисташа новкъостал даьд хIанз юххьанцарча организацешкара дIадехараш ма дарра кхетаде, цар уйла керттера декхараш кхоачашдара тIаерзае.

КПСС XXIV съездо белгал ма даккхара, декхар сенах латт аьлча, из латт, берригача юххьанцарча организацей низ дIахо лакхбарах, предприятейи учрежденейи балха цар еш йола влияни чIоагIъярах. Парте XXIV съездо администраце гIулакхашта тIахьожам лоаттабарах йола КПСС Устава положени нийсъянза яргйоацаш лаьрхIар.

Производственни парторганизацешта нийсса цу тайпара бокъо лу хIанз берригача проектни организацей, конструкторски бюрой, Iилма-тохкама институтий, дешара заведеней, культурно-просветительски, администраце функцеш шоай коллективай доазонел ара ца йоалача кхыча учрежденейи организацейи юххьанцарча парторганизацешта а.

Парте XXIV съездо цхьадолча даькъера кхы хувцамаш а даьд КПСС Устава юкъе. КПСС арIанара съездаш хIанзалца санна дий шера цкъазза ца а гулъеш, пхе шера цкъазза гулъяр бакъахьа лаьрхIар съездо. Союзни республикай Компартей съездаш а иштта пхе шера цкъазза гулъе лаьрхIад. ХIаьта областной, городской, районни партийни конференцеех лаьца аьлча, уж съездашта юкъерча пхе шера шозза гулъергья.

Общества вахара ерригача оагIонашта кулгалдара а наха юкъе беча организаторски, политически балха а боарам лакхбелга кадраш хьахаржара, балхаш тIа дIанийсъяра, хьалкхеяра гIулакх тоадарца айхха дувзаденна да. Кадраша де доагIараш тIа-тIа дукхагIа хул хIанз. Балха ерригача участкашка политически сакхетам лакха болаш, профессиональни кийчо дика йолаш, экономикеи культуреи дегIаккхувлара дешаш бокъонца гIулакхах кхеташ къестаде ховргдолаш, доал дара хIанзара методаш йовзаш бола нах эш хIанз.

Кадрай дисциплинеи бехктокхами лакхбар, КПСС ЦК Отчетни доклада тIа белгал ма даккхара, лоархIамегIарча декхарех даI да. Ювцар я наьха сакхетами бехктокхами лакха хиларах латташ йола дисциплина. ХIаьта партийнии паччахьалкхени дисциплина телхаеш, критиках выводаш ца еш, харцахьара никъ лелабеш болча болхлоех лаьца аьлча, царна бе боагIаш бола бехк банза баргбац вахарал тIехьа ца йисара даим дешаш, шоай идейно-теоретически боарам лакхбеш, Iилманеи хьалха латтача практиканеи карагIдаьннараш карадерзадеш хила еза ерригa вай кадраш.

Вай парти Iилман коммунизма парти я. Парте теоретически мысль укх тIеххьарча шерашка дукххача лоархIамегIарча проблемаех лаьца яьча кердача выводашцеи положенешцеи йIаьхий хиннай. Из хьахьекхад КПСС ЦК Пленумий решенеша, Октябрьски революце 50 шу дизарах В. И. Ленин ваь 100 шу дизарах хеталаьча парте документашка, парте XXIV-ча съезда решенешка.

Творчески марксизма-ленинизма чIоагIа лоархIаме документ да КПСС XXIV съезде яь ЦК Отчетни доклад. Парте цу документашка хьадагIа белгал а даьх, шерагIа хьа а дийллад коммунизма материально-технически база хьаера хьалашн методаш, халкъа боахама эффективность лакхъяра, планироване хIанаара методаш юкъехкахьара, материальнии моральнии стимулаш эргайоахаш тоаяра наькъаш. Боккхача лоархIаме хилар хIанзарча этаперча парте аграрни политика керттера дешаш кийчдар.

«ЧIоагIа уйла тIаахийтай, — йоах ЦК Отчетни доклада тIа,— Коммунистически парте кулгалдара лоархIамах бола хьехам дIахо дегIабоалабара». Парте боккха лоархIам бу коммунисташа тIагIертта марксизма-ленинизма теори Iомаяра, цунах партийни мугIарий низ тешаме айбертбола хьал лоархI цо. XXIV съездо хьалхалаьккхар хIанз вIаштIехьъяьнна партийни дешара система дIахо а эргайоахаш тоаянза, цунна юкъера формализма элементаш дIаяханза, коммунистий сакхетами хьинари айдара цо еш йола воздействи чIоагIъянза арг ца хилар.

ГаргIарча хана парте, советски, общественни организацей идеологически балха тIа керттерча моттигех цаI дIалаца еза КПСС XXIV съезда материалашта пропаганда яро. Цо лерхIар да цу исторически документий, дерригача доакъошка — экономически, социальни, арахьарча политически, партийни строительства парте белгалбаьча наькъа лоархIам къахьегамхошта кIоаргга дIабовзийтар, парте тIанийцача решеней маIан дукхахача нахага дIакхачийта ца Iеш, КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра уж оарцагIбахар а.

XXIV съездо керда исторически декхараш хьалхашка оттадаьча хана вай парте кхы а дукхагIа чIоагIъю ший идейнии организационнии пхьоагIо, дукххача къахьегамхошцара ший бувзамаш. «Вай парте массалолча хIамал безагIа лоархI, —йоахар Л. И. Брежнева ше съезде доклад еш. — къахьегамхой шийх бенна тешам, цунах доаккхал ду. Вай сийлахь-йоккха парти ма могга чIоагIъе, халкъацара, массацара цун бувзамаш кIоаргде — иштта васкет литад вайна сийлахь-воккхача Ленина, хIаьта цу ленински васкета вай тешаме а хургда!».

Цу тайппара, парте лоархIам лакхбар, XXIV съезде белгал ма даккхара, коммунизм хьалъяра проблемаш къоастаеш дола, боккхача социальни лоархIамера дош да. Вай социалистически общества вахаре парте лоархIам лакхбалара процесс стихийно, ши-шегIа ца а лелаш, вай мехка коммунизм хьалъяра гIулакхаша дукхагIа дIадехарашца дувзаденна беча партийни балха методаши стили эргайоахаш тоаяра парте ше чакхдоахача гIулакхашца лел.

Л. АЛЛАХВЕРДЯН,
исторически Iилмай кандидат.

БIарччача шера ударни къахьегара тIахьехаш йола старогрозненций инициатива хьаллаьца къахьегача «Чечингсельстрой» треста аьшкабетонни конструкцейи изделейи завода коллективо лакхара социалистически декхараш тIанийцад 9-ча пятилетка хьалхарча шера. Уж декхараш толамца кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаяьй завода цехий, участкай коллективаша. Товарни продукци арахецара ялх бетта план 18 июне кхоачашъяьй завода коллективо. Планал совгIа арахийцай 56 эзар сома маьха аьшкабетона изделеш, маркхал, кхыйола продукци. ХIаьта аьшкабетона изделеш арахецара ах шера задани хайал 6 ди хьалха кхоачашйир цо. Планал совгIа арахийцар 1300 кубически метр аьшкабетона изделеш. Арахецача продукцега дIабоа мах лохбарах, планал совгIа продукцена реализаци ярах завода болхлоша 6 бетта паччахьалкхенна планал совгIа 75 эзар сом пайда баьб. ХIара болхлочо юкъера лаьрхIача къахьегама овсарле лакхъяра задани 113 процент кхоачашъяьй.

Уж къахьегама толамаш доахача дика болх барца белгалбаьнна ба бетонщикаш коммунистически къахьегама ударникаш Азиев СаIид, Мациева Эймани, кхыбараш. Цхьа смена дIаяхийташ цар шоай нормаш 125—130 процент кхоачаш ца еш.

СУРТА ТIА: бетонщикаш С. Азиев, Э. Мациева.

И. ПЛИЕВА сурт.

ТIЕХЬАБУСАРАШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ

Яхье хьалха латтарий опыт хьаэца еза

Ийслагӏча пятилетка хьалхарча шера ялх бетта продукци хьаярей цунна реализаци ярей план Нохч-ГIалгIай АССР промышленносто, хьалхагIа кепайоазон тIа хоамбаь хиннача тайпара, ханал хьалха кхоачашъяьй. Планал совгIа хьа а яьй реализаци а яьй 11861 эзар сома маьха гайп-тайпарча продукцена, цу даькъе тоъал дукха мехкдаьтта, газ, доаторашцена даьтташ, тайп-тайпара химически продукташ, радиоприемникаш, вIашагIйоахка аьшкабетонни конструкцеш, гIулакхага йода хьу, мебель, макароний хьисапера хIамаш, кхыйола кхачан продукташ. ДIадахача шера цу ханаца нийсйича промышленни продукцена реализаци яра боарам 9 процент совгIа лакхбеннаб.

Даьха толамаш — республика промышленни предприятей коллективаша, эгара хьалхарча эргIанна шера плани шоай социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдар духьа тIагIертта къовсам лоаттабеча хьалха латтача коллективаша чIоагIа къахьегарах хьахиннар. ХIаьта цу тайпара коллективаш вай кIезига яц. Къахьегама вахта сийленца чакх а йоахаш, ах шера паччахьалкхен планах дика лоархIаяьй Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене еррига предприятеш, «Грознефтехимзаводы» объединене, «Грозэнерго» районни управлене предприятеш, «Красный молот», «Электроприбор», «Трансмаш» заводий, Гудермесски медико-инструментальни завода, Аргунски гIишлой материалийи гIишлой индустреи комбината дукха кхыяраш.

Чурча резерваех кхетамца пайда а эиаш, цу предприятей коллективай вIаштIехь даьннад къахьегама овсарле лакхъяра чотах планал совIа эгара дукхагIа продукци хьае.

Ерригача республика промышленность бIарчча хьайицача къахьегама овсарле соахк хьалхарча ах шера нийсдича 9,2 процент лакхъеннай.

Яхье хьалха латтарий опыто чIоагIа тешал ду, къахьегам нийса вIаштIехьбаьккхачей йолаш йолча резерваех кхетамца пайда ийцачей продукци хьаяра темпаш тIа-тIа дукхагIа лакхъелгеи продукци дукхагIа арахецилгеи Iалашде йиш хилара.

Халахете а, дукха я из маьхера опыт хьа ца эцаш, шоай биззача низаца къа ца хьегаш йола коллективаш. Из бакъду тIехьаюсаш йола предприятеш республика промышленносте хIанз а кIезига ца хиларо. Продукцена реализаци яра ах шера план, лохе йоаланьча даннеех из гуш ма дарра, кхоачашъяьяц 24 производственни коллективо. Цар бехкагIа паччахьалкхенга ца йохкаш йисай 3,6 млн сома маьха гайп-тайпара продукци.

ТIехьаюсача предприятей кулгалхоша, массаза а, тайп-тайпара бахьанаш а балха тIара халонаш а ювц. Халонаш-м бакъдар аьлча хургья, цхьабакъда, кулгалхочун декхар да уж хургйолга хар а уж эшаяра ший чаннахьа де дезар дар а. ерригача чухьарча резерваехи торонехи план юкъагIа ца йисийтар духьа биззагIа пайда эцара специалисташи болхлойи зарцагIбахар. Халахете а, дуккхача предприятей, министерствай, ведомствай кулгалхоша, цкъа санна дукхаза шоашта критика яь йоллашехьа а, болх лертIабаккхац, дукха ха хьалхагIа денз тIехьабиса хьабоагIаш хиларца машар бу. Из ала доагIа эгара хьалха хьун боахамеи хьу лораяреи управленех (начальник н. Матвеев), «Консервплодоовощ» объединенех (начальник н. Горошко), гIишлой материалий промышленноста управленех (начальник н. Муртаев), дукххача кхычарех. Июне болх вогIа а баьб план юкъагIа а яьккхай «Грозвино» объединене (начальник н. Хаматханов) 5 производственни коллективо.

Производственни коллективай гIулакхаш кIоаргагIа теркалде, балха тIа кхоачамбоацараш хулийташ бола кулгалхой шоай хаьнахьа нийсбе, планаш кхоачашъяра хьалхара доагIар царгара диза хьадеха, предприятешта эшаш дола новкъостал де, планаш кхоачаш ца еш юсаргйоаца гIулакхаш чакхдаха деза парте горкомаша, райкомаша, советски профсоюзни органаша.

ДIадоладеннад шоллагIа ах шу, эгара бехктокхамегIеи балхаш чакхдовлаши йола ха. Цу толаме чакхдаккхара ерригача коллективаша хIанззе а денз шоай дерригa хьинар тIадахийта деза, къаьстта а мехка декхар тIадисараша. Хьинареча къахьегама вахта дIахо хьош я, хIаьта хIара коллективо, хIара болхлочо из сийленца чакхъяккха еза, паччахьалкхен плани КПСС XXIV съезд хинначул тIехьагIа тIанийца социалистически декхараши толаме кхоачашде деза.

1971 ШЕРА 6 БЕТТА ПРОДУКЦЕНА РЕАЛИЗАЦИ ЯРА ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯЬ ПРЕДПРИЯТЕШ

Предприятеш	Директор	Парторганизаце секретарь	План кхоачашъяра процент
Карабулакски химреагентий завод	Евдощенко М. Ф.	Петров Г. И.	94
Грозненски аьшка-бетонни конструкцей завод	Константинов С. Р.	Жмаев В. П.	95
«Грозстрой-ремонт» ремотно-монтажни предприяти	Ширяев А. А.	Абрамов П. П.	79
Экспериментально-механически завод	Кузнецов В. С.	Новикова А. К.	38
Ачхой-Мартановски лесхоз	Мизиев Ю. Ю.	Хумашев Л.	86
Шалински лесхоз	Бибулатов Т. С.	Расуханов А.	97
Ермоловски леспромхоз	Марзиев А. Я.	Дашаев Д. С.	85
Старопромысловски кирпичий завод	директора декхараш кхоачашдер Исмаилов А. Ю.	Бутова О. Д.	97
Коьга гIирсий фабрика	Мурдаев М. Х.	Антоненко М. П.	65
Назрановски трикотажни фабрика	Дзортов А.-Г. С.	Тушаев А. М.	87
«Сельхозтехника» объединени	Аванесов И. А.		99
«Металлист» завод	Директора декхараш кхоачашдер Волчатников В. И.	Правкин А. Г.	88
«Дружба» фабрика	Котиков Х. Б.	Ляндрис А. А.	98
«Художник» фабрика	Цуров С. М.	Рекец Т. М.	81
Ножай-Юртовски райпромкомбинат	Магометхаджиев А. А.		89
Грозненски йий доаккха завод	Жеребцов Г. Ф.	Миргородский Н. И.	83
Самашкински консервни завод	Перикоти В. К.	Астретдинова Н. А.	99
Сунженски даьттеи нахчеи йоаккха завод	Шадиев С. М.	Алиев А. У.	99
«Калиновский» совхоза чхьагIара завод	Фисенко А. Г.	Ерошкин М. Г.	97
«Южный» совхоза промпункт	Сайдаев Л. С.	Хизриев Х.	62
Ленина цIерагIча совхоза чхьагIара пункт	Гашин Ф. А.	Кононенко С. Д.	99,6
«Советская Россия» совхоза чхьагIара пункт	Кудлай П. Д.	Талаев Л. М.	88
«Комсомольский» совхоза чхьагIара пункт	Чагаев Б. К.	Маринин А. Е.	99,5
«Гребенской» совхоза чхьагIара пункт	Алексеев И. Г.	Суховеев С. С.	84

ТОРОНАШ ЙОККХИЙ Я

Производства экономически эффективность лакхъяра материалий кхомбараи хьурмат дареи даькъе дог гIоздоаха къахьегама толамаш доахаш я укх деношка тха управленерча ерригача цехий, участкай коллективаш. Мехкдаьтта даккхара ялх бетта план ханал хьалха кхоачашъяьй управлене. Планал совгIа даьккхад 5154 тонн «Iаьржа дошув», хIаьта планал совгIа яьккха газ 5653 эзар кубически метр я. Къаьнача фонда скважинашка геолого-технически мероприятеш чакх а йоахаш хьинар кхо ца деш мехкдаьттахоша къахьегарах хьахиннар да из. Ерригача хьайоаккхача газах 75 процентах пайда ийцаб управлене. Карагано-чокракски мехкдаьтта тIоанашкара хьадоаккха «Iаьржа дошув» дукхагIа хилийтара укх шера скважинашка Iочулахийтад 308 эзар кубически метр хий. Паччахьалкхен планагIа укх шера хьалхарча ялх бетта тIаккхета дезаш хинна мехкдаьтта 4800 тонн мара йоацача шоллагIча методех скважинашкара мехкдаьтта даккхарах 5309 тонн тIаккхийтар.

Продукцена реализаци яра план тIеххоачашъярах, цунга дIабоа мах лохбарах планал совгIа паччахьалкхенна баь пайда бIаь эзар сом да. Дерригa технико-экономически хьокхамаш тоадара тIанийца социалистически декхараш а тIеххоачашдаьд.

Кердача структурагIа болх беш я тха управлене коллектив. Цудухьа дIадахача ах шера дукха балхаш даьд оаха къахьегам дикагIча тайпара вIаштIехьбаккхара, экономика айяра тIадерзадаьь. Цехийи участкайи кулгалхошта производство дика харал совгIа, дика йовза еза предприяте экономика а. ХIаране къовсам лоаттабе беза кхомбара тIехьа. ТIаккха массайолча предприятеша рентабельнои пайда луши болх бергба. Цу гIулакха а тIаерзаяь дукха мероприятеш чакхйоах тха управлене. Берригаш хIана бац аьнна мехкдаьттахой дешаш ба курсашка, цар дIалу техминимум. «Экономически знани» яхача массаза болх беча университета лекцешка ладувгI инженерно-технически болхлоша. Управлене керттера ворхI специалист заочно дешаш ва Еррига союзни институте.

Управлене производство эргайоахача доккха дакъа лоац рационализатораша. Халача производственни процессашта механизаци яра дукха предложенеш юкъехкийхьай рационализатораша воккхагIволча инженера Л. П. Пивнева, центральни трапни установка мастера А. Д. Костекос, мехкдаьтта доахача мастера С. А. Бычкова, скважинаш тохкача оператораша П. Шишняца, В. Тараканова, кхычар. Цар кийч а яь производствана юкъейихьай итташ рационализаторски предложенеш.

Дукха мероприятеш чакхйоах тха управлене болхлошта материальни стимулировани яра даькъе а. Цунна лакхбу болхлой материальни безам. Оаха доаккхаш дола мехкдаьтта дикагIа лоархIачарех да, цудухьа из дIаухийт доазол арахьарча мехкашка. Цох боккха пайда боал. Цу пайлах хIара квартал чакхъяьлча премеш хьежаю болхлошта, инженерно-технически болхлошта. Бераштa лаьрхIа хьалъяьй пионерски лагерь. Дукха ха йоацаш хьал а даь эксплуатаце дIаделар 62 квартира йола цIа. Кастта цхьаькха цIа а эксплуатаце дIалургда.

Болхлошка салаIийтара, цар унахцIено лораяра гIулакха чIоагIа йоакхо ю тха управлене. ХIара бетта санаторешка, салоIача цIеношка вохийт 3—4 мехкдаьттахо.

Мехкдаьттахоша даьхача толамий лакха мах баьб партеи правительстваи. Дукххачарна еннай орденаши медалаши. Царна юкъе ва Октябрьски революце орден еннача скважинашта даьттал кIалха ремонт ю оператор А. Ф. Великов, Горскнефть НГДУ начальник Н. Д. Корнилов. Шеча байракха орден еннай автотранспортни цеха шофера М. Исаевна иштта кхычарна а.

Цхьабакъда, даьха толамаш дика дале а цхьадола кхоачамбоацараш а нийслу тха балха тIа. Капитальни ремонт яра балхаш чIоагIа эсала лел. Ах шу гаргга ха йоаккх буровой хьалъеш, хIаьта капитальни ремонт ярга дIайохийта ха ши бутт хул. Эльдарово яхача моттиге мехкдаьтта тIоаний давлени денгара денга лохлуш латт. Цудухьа хIара дийнахьа буси тIоанашка чуахийта деза 10—11 эзар тонн хий. Цу гIулакха эша коммуникацеш, нагнетательни насосаш кийча яц. Цудухьа хIанз мехкдаьтта тIоанашка чуухийта хий эзар кубически метр мара яц. Цудухьа кхы тIехьа а ца тетташ сихха йилла еза 20 километр водопровод, хьалъе еза шиъ насосни станци, дукха нагнетательни скважинаш. Мехкдаьтта хьагулдеча балхашта а механизаци е еза.

ТIаккха вIаштIехьдаргда мехкдаьттахой шоашта хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашде.

З. СИЗОВА,
«Горскнефть» НГДУ инженер.

Хьалъеш я гIишлош

Наьсарен района «Октября 40 шу» совхозе «Грозгипсельхозстрой» института оттаяьча проектах хьалъеш я ялата лаьрхIа кхоалле. 446 метр йIаьхен 9 метр шерен я из. Цигга хьалъеш я ялат цIендеш а докъадеш а йола «КЗС» яха типови комплекс. Сахьата цIен а даь цо кIал тIа доаккхаргда 20 тонн совгIа ялат. Ка бола ялат чуэца доладалалехьа из хьалъяь яккхара, гхоай низ ца кхобеш къахьегаргда оаха, йоах прораба коммуниста Кулбужев ИбрахIима. Совхозе хьалъеш кхы а гIишлош я. ШоллагIча отделене жа Iушта лаьрхIа хьалдеш да 4 квартирий цIенош. Хьалха уж чубахача гишача помещенешкара арабаргба жа леладерий биъ дезал. Июль бутт боввлехьа уж цIенош бокъонца басараш хьекха, кIир теха йистедаха дош деннад мастера Кодзоев Махьмада. Шеко йц цо ше денна дош толамца кхоачашдергхилара. Из хьакойт цар беча балха темпаша. Минут зехьа ца йоаеш къахьегаш ба цIенош хьалдеш боахкараш.

ХIаьта совхоза Долакха-Юртарча отделене шурий-товарни ферма дояркашта а хьалдеш да уж санна 4 квартира йола цIенош. Кастта уж хьалдаь дахалерхI уж хьалдеш боахкача болхлоша. Иштта кхы а гIишлош я боахаме хьалъеш.

Б. ГАСАРОВ,
тха штате воаца корреспондент.

ОЧЕРК

ГIИШЛОШЪЕЧУН СИЙЛЕН НИКЪ

Iуьйрийна ворхI сахьт далалехьа город Грознерча Микрорайоне 104 квартирга йола цIа хьалдеча хьа а кхаьча блокнот бе а доаллаш йоазош деш ва Нохч - ГIалгIай гIишлошъеча управлене СМУ-4 комплексни бригада бригадир Хаджиев Шамсудин. Цу дийнахь де деза балхаш, сиха хьатIая еза материалаш я цо дIаязъераш. Бригадера берригa гIишлошъераш цIеноош деча хьакхаьча царна массанена а дIадовзийт цо цу дийнахь де деза балхаш. Балха говзал лакхагIа йола гIишлошъераш бехктокхамегIарча участке хьожабу. Цар болх цхьан минута а сеца латтаргбоацаш гIулакх вIаштIехьдоакх цо. Массаза а ишттa шийн болх дIаболабу комплексни бригада коллективо.

—Дийтта шу совгIа ха я Хаджиев Шамсудин гIишлошъеча къахьегаш вола. Юххьанца ФЗО чакх а яьккха Казахстане «Лениногорсксвинецстрой» тресте дIаболабир цо гIишлошъечун болх.

1957 шера Грозне цIаккхьачача № 12 йолча треста управляюши волча а ваха цо хьаттар гIишлошъераш эшийн аьнна. ГIишлошъераш чIоагIа эшаш хилар. Ше Казахстанера хьалйоалаяь гIишлошъерий бригада а тIехьа СМУ-4 балха вода Шамсудин. Дукха ха ялалехьа хайра № 4 йолча гIишлон - монтажни управлене кулгалхошта нов. Хаджиев керте латта гIишлошъерий бригада башха дика коллектив йолга. Сихен цхьаккха брак йоацаш дора цо дерригa балхаш. Балха тIа хьалха латтача бригада цIи йоаккхача хана эггара хьалхарчарна цIи йоаккхар Шамсудин керте латтача гIишлошъерий комплексни бригада.

Грозне иштта хьинаре из бригада къахьегаш йола 13 шу совгIа ха яьннай. Цу шерашка дукха дика хIамаш карагIдийннад гIишлошъерий комплексни бригадана. Цо дакъа а лоацаш Грозне хьалъяьй дукха лоархIаме производственни объекташ, наха чубаха цIеноош, школаш, кхыйола гIишлош. Масала Шамсудина кулгалдеча бригада хьинаре дакъа лаьцар Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Совета здани, «Гипрогрознефть» института корпус, КПСС обкома политпросвещене ЦIа, Грозненски мехкдаьтта института корпус, кхыйола лоархIаме объекташ хьалъеча. ХIанз бригада Грозне хьалдеш да драматически театр, 104 квартира хула цIеноош.

Вай республикерча гIишлошъеча бригадашта юкъе эггара хьалха хозрасчетагIа болх бе йоласлар из бригада. Кхо шу гаргга ха яьннай цу хана денз. Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене дикагIйола бригада лоархIаш я из. Цхьа бутт дIабахийташ цо план 150—180 процент кхоачаш ца еш. ХIанз сентябрь бетта чотах къахьегаш ба бригада гIишлошъераш. Иштта дика къахьегама толамаш дахара керттера бахьан да бригадана керте латтача Хаджиев Шамсудина шийн коллектива къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккхар

Цун бригаде цIаккха гургьяш дIа-юха кхийса ядаш гIишлон материалаш, - хагъенна кирпишкаш, кхом ца беш дIаухийташ боабеш маркхал. Цхьа минут балха ха зехьа йоаергйоацаш вIаштIехьбаьккхаб Хаджиев Шамсудина 50 гаргга саг чувоагIача комплексни бригада болх. Цига бIаргагаш болх а ца беш дIа-юха ухаш дела гIишлошъераш, Шамсудина гIишлошъяра балха опыт йоккха я. Цунна хов цар дикагIа къахьегаргдолча тайпара болхлой дIа-юха чийсбе, балха ханах биззъ пайда эцийта. Балха говзал лакхагIа йола каменщикаш эгтабу бригадира цIенсй саьнаш, арахьара денаш доттача. Цудухьа массаза а ритмично дIабода бригада болх.

Къона гIишлошъераш хьалкхебара а чIоагIа йоакхо ю комплексни бригада бригадира. Цкъа Грозненски профессионально - технически училище чакх а яьккха бола кагирхой баьхкар цун бригаде балха. Аккхарна фу дулургда яхаш цу гIулакха раьза боацаш къамьлаш деш бар бригадира цхьабола гIишлошъераш. Цхьабакъда, бригаде кулгалхочун уйлаш иштта яцар. Юххьанца царна болх бе хала хургхилар кхетадора цо. Ше болх бе волавенна хьалхара денош дагаухар. Цудухьа ца ховр царна дIахьехаргдолча, шоай балха опыт дог раьза долаш дIалургйолча гIишлошъерашта болх бе уж дIаоттабе, царна гIишлошъерий болх безалургбола гIулакх вIаштIехьдаккха лаьрхIар цо. Бригадира ше а дукха новкъостал дора къонача специалисташта. ДукхагIа йола ха царна юкъе йоаккхар цо, каст - каста царца балхах лаьца беседа еш хулар. Цудухьа денгара денга лакхлора керда балха баьхкача гIишлошъерий говзал.

Балха смена йистейоалаш латташ ха яр. Массаза санна къона гIишлошъераш къахьегаш болча тIаваха Шамсудин.

—Фуй хьа тайпан цIи? — хьаттар цо керда балха баьхкача гIишлошъерех цхьаннега.

—Коробков Николай, — аьлар вокхо.

— Iа кирпишкаш нийса йоттац, хIанз Iа йоттача тайпара кирпишкаш йотте пен оагIора хургба хьехар ду бригадира.

—Тхона училище хьийхача тайпара бу-кх аз болх, — жоп делар къоначa гIишлошъечо.

— ХIона училище пенаш иштта дотта аьнна хьийха хургдац, хьона цига мишта хьийхад аз тойтаргда хьона аьнна, цуьгара — мастерок хьа а ийца пен хьабе волавелар Шамсудин. ХIара пирпишк йоагI-йоагIача нийсъяь Iоюллар бригадира. Шийга Шамсудина яхар кхета а дав, цо яхачоа чIоагIа раьза хилар къона каменщик. Уж санна кхы дукхa а масалаш доаладе йиш я училищера баьхкача къонача гIишлошъерашца цо баьча балхах лаьца. Къахьегамен производственни дисциплина телхаерий гIулакх дувцаш массехкиза собрани йир бригада болхлоша. Массаза а балха тIа хьалха латтача гIишлошъерий бригаде цу тайпара гIулакхаш лойтаргдоацналга дIахайтар къонача гIишлошъерашта.

— ЦIаккха дагардалан сона цкъа тха бригадана хьалхашка оттадаь бехктокхамера декхар, — йоах Шамсудина. Грозне машеннаькъа станце юхе хьалдеш латта наха чубаха цIеноош шин бутт балалехьа хьалдаь ца доале пачхьалкхен план кхоачаш ца еш юсаш я СМУ-4 коллектив аьнна хоам кхаьчар управленера. Из гIулакх дувцаш гIишлошъерий собрани хилар цига. Керттердар дар уж бехктокхаме декхараш кхоачашдара бригада къоастаяр. Цхьане санна массане а Хаджиев Шамсудин керте латтача комплексни бригада цIи яьккхар. Шийн эргIагIа цох тахьа соам бир цо ше керте латтача бригадага. Бе безар дукха болх хилар кхетадора хIаране. Цхьабакъда, воаех тешам а бенна тIадилла гIулакх толамца кхоачаш ца деш Iе йиш яц вай яха уйлаш яр цар хиннараш.

ДIаболабир уж декхараш кхоачашдара къовсам. Болх дика лелар. ХIаьта а цхьадкъа кхоачамбоацараш нийслора цар балха тIа. Ханнахьа маркхал, кхыйола материалаш хьа ца кхаьчар бахьан долаш болх соцаш, бригадерча гIишлошъераша балха ха зехьа йоаеш моттигаш хулар. Цхьан дийнахь смена чакхйоала ха гарга гIорталца яьгIар бригада болх ца беш, маркхал ца хилар бахьан долаш. Смена чакхйоаллаш маркхал а бахьаш хьакхаьчар машен. Бригадера дукхагIбола гIишлошъераш цIабаха кийчбенна бар.

Цхьа бийса яьккха а латташ ха яьккхача маркхал бовргхилар кхетадора хIаране.

— Вайна хала дале а ер маркхал дIабаккхалца дIадаха йиш яц вай, — аьлар Шамсудина. Массехк минут йоаллашехьа юха шоай болхлой форма тIа а йийха, мастерокаш бе а ехка хьалдотташ латта цIеноош долчахьа дIаболабелар гIишлошъераш. Ше-ше хьалха вала гIерташ санна къовсам а лоаттабеш сиха чакхбаьккхар цар бе безаш хинна болх. Денна дош толамца кхоачашдир бригада. ЛаьрхIача хана хьалдаь даьхар цIеноош. Пачхьалкхен декхар тIа ца дусаш шера план толамца кхоачашйир СМУ-4 коллективо а.

Дика къахьегама толамаш дахара даькъе доккха новкъостал ду бригаде массехк гIишлошъерий говзал йола болхлой дукха хиларо. Цхьа дезал санна барттайна цига къахьегаш ба дукхкача къамех бола каменщикаш, маляраш, штукатураш, кхыбараш. Цудухьа укх тIеххьарча хана цар болх сеца цхьа моттиг нийслац. Нагахь хьабе каменщика болх ца хуле, цар массане а штукатурни, кхыдола балхаш ду.

Иштта къахьегача комплексни бригада дIаяхача пятилетка план ханал 1,5 шу хьалха кхоачашйир. Кердача пятилетка план ханал хьалха кхоачашъяра лакхара социалистически декхараш тIаийцад цо. Уж а бригада толамца-кхоачашдергхиларах шеко яц. Цхьа бутт дIабахийтац цун болхлоша шоай задани 180—200 процент кхоачаш ца еш. Иштта дика къахьегаш хьайоагIача бригадана керте латтача Хаджиев Шамсудина СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума указах вай мехка эггара дезагIа дола совгIат делар укх шера: Цох вир Социалистически Къахьегама Турпал. Из шоашта массанена денна совгIат лоархI бригадерча гIишлошъераша а.

Цунна карагIдийнна дика гIулакхаш чот яь варгвоацаш дукха да. Цар лакха мах беш кхы а дукха совгIаташ гийннад цунна. 1956 шера цунна елар Казахстана ВЛКСМ ЦК Сийлен грамота. Ерригa цунна тийнна тайп-тайпара Сийлен грамоташ ткъаьх совгIа я. Къахьегама книжка тIа дIа а яздеш яьла баркалаш, гийнна ахчан премеш Iалаьмате дукха я. Цун цIи дIаяззъай СССР-а промстройматериалий министерства Сийлен книжка тIа. Нохч-ГIалгIай АССР-а заслуженни гIишлошъер яха Сийлен цIи еннай цунна.

Коммуниста, бригада кулгалхочо общественни балха юкъе хьинаре дакъа лоац. Из ва СМУ-4 партбюрой постройкомен член, кхерамзлен техника вокхагIвола инспектор, гIишлошъярен гIишлон материалийн промышленноста болхлой профсоюза обкома Президиума член. Уж дерригa декхараш цо цIенен дездаи кхоачашду.

Башха - дика производственник хиларал совгIа дика дезала да а ва Шамсудин. Цун йоккхагIйола шин йиIиг музыкальни школе дикен тIехдикен дешаш я, деша ваха ха йоаза шин кIаьнк дика кхетам луш хьалкхебу цо. Къахьегам безийтара, нахаца безамен Iимерзен хилийтара тIаерзаяь дукха беседаш ю Шамсудина шийн дезала юкъе.

ГIишлошъерий къахьегама лардаим яхаргья цунца цхьана яхаргья вай республике дика вовзаш волча Хаджиев Шамсудина цIи а.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТIА: СМУ-4 комплексни бригада бригадир, Социалистически Къахьегама Турпал Ш. Хаджиев.

И. Плиева сурт.

«Промышленни предприятейн стройкайн коллективашка социалистически къахьегама дисциплина хургйолаш кхетам балара хьакъехьарча Тульски области партийни организацей балхах» йолча КПСС Центральни Комитета решене тIа профсоюзни организаце теркам къаьстта тIабохийт къахьегамен производственни дисциплина телхаерашта духьал, текучесть кIезигъяра, вIаштIехьа доаца, телха, менна веха, общественни порядок телхаю гIулакхаш дIададахара, къахьегамцен общественни рузкъацен коммунистически гIулакх леладергдолаш къахьегамхошта кхетам балара къовсам лоаттабанза барг ца хилара.

Из кхета а деш, укх тIеххьарча хана автомобильни транспорта предприятей боахамен профсоюзния организацеша дикка тоабаьб болхлойн гIулакхерча наьхен къахьегама дисциплина лакхъяра беш бола болх. Укх шера пхе бетта соакх цу ханага диллача 35—37 процент лакхъеннай къахьегама дисциплина. Масала, Грозненски автотранспортни предприяте ялхазза кIезигагIа хилар укх шера пхе бетта пайда ца эцаш йоаяь балха ха. Социалистически ях вIаштIехьйоаккхаш къахьегамен производственни дисциплина лакхлургйола гIулакхаш юкъедихьар. Дисциплина телхаераш укхаза болхлой собранешка, цеховой комитета заседанешка, новкъостий судашка бувц, хIаьта цига болхлоша чIоагIдаьр администрацен месткомой бакъдий тIаэц. Дисциплина телхайьрашта премеши кхыдола совгIаташи телац. Масала, 1970 шера итогех 24 сага кхойтталагIа дола алапи даланзар цар къахьегама дисциплина телхаярах.

Цу предприяте болх беш болча

ДИСЦИПЛИНА ЧIОАГIЪЕ

нахах 70 процент гаргга бараш коммунистически къахьегам бахьан ях лелаеш ба. 288 сага коммунистически къахьегама ударника цIи еннай. Бакъда, месткомой администрацен низкъала тел из цIи, цкъаза производственни хьокхамашка диллача йоагIашехь ца луш а ют. Иштта бнтар водителаш Шахмурзаев, Тушоев, Джабраилов, Юсупов, Эльмаханов, Изнауров цар къахьегама дисциплина толхаяр бахьан долаш.

Къахьегамен производственни дисциплина чIоагIъеча дукха хIама ду Сологубов В. Д. начальник волча № 1737 йолча автоколонне. Укхаза дика бу болхлошта юкъе кхетама болх. Масала, 1970 шера хьалхарча пхе бетта 90 сага балха ди доадаьча метта укх шера цу хана 12 сага мара доаданзар. Къахьегама дисциплина телхаерашта цIенхаштта бехкаш ду кхыметтел балхара дIа а боахач. Уж тайпа нах «Крокодила» тIа боах. Цу наьха гIулакхаш дувц, къеста а ду месткома заседанен новкъостий суден. Производствецхьацца дола телха гIулакхаш леладарах укх шера 53 водитель 10 процентагара 50 процентага кхоачаш премех ваьккхав.

Атта гIулакх дац къахьегама дисциплина чIоагIъяр. Духхьал административни общественни гIулакхаш дарах боалаш бац из болх. Цудухьа цу лакхехьа бийцача шинна а боахама администрацеша, партийни профсоюзни организацеша чIоагIа йоакхо ю водителий ремонтни болхлой къахьегама хьалаш тоадара, алапи лакхдара, премеш телара, къахьегама дикагIйола методаш юкъейоалаяра, автомобилех, машинех, механизмех нийса а рационально а пайда эцара.

№ 1737 йола автоколонна сийлен республикански Доска тIа яьккхай, хIаьта Грозненски автопредприятена хьалхарча квартале болх дика барах РСФСР автотранспорта Министерстван автотранспорта а шоссейни наькъий а болхлой профсоюза ЦК-ан кхоагIа ахчан преми елар.

Къахьегама производственни дисциплина чIоагIъяра хьакъехьара КПСС ЦК решени кхоачашъяра кIезига гIулакхаш дац Сунженски автопредприяте администрацен месткомон.

БIарчча хьанийцача Нохч-ГIалгIай автоуправлене къахьегама дисциплина толхаярен балха тIера бувларен тоадара чотах балха ха йовлга кIезиглуш да.

Бакъда иштта дац тIулакхаш массанахьа а. Къахьегама дисциплина телхаелга а балха ха зехьа йоаелга а кIезиглуш дац цхьацанахьа.

Къаьстта во да гIулакхаш № 1436 автоколонна коллективе. Прогулаш хилара бахьанаш тохкаш моттигаш кIезига хул укхаза практически уж теркал а яц. Табельни болх тесса битаб, цу балхах ха йиш яц из е вож болхло балха хIана венавац.

Дукха кхоачамбоацараш да Грозненски № 1 йолча пассажирски автопредприяте а. КIезига моттигаш яц нах дIа-юха кхувларах хьанийца ахча лечкъадеш, менна беха нах балха ухаш, балха хьабахка тIехьабусаш шийн ханнахьа наькъа аравоалилга доxадеш. Иштта дола кхоачамбоацараш да № 2-и № 3-и йолча пассажирски автобоахамашка, Наурски автопредприяте, кхычахьа.

Къахьегам вIаштIехьбоаккхача кхоачамбоацараш хиларо, къахьегама дисциплина лоха латтаро, балха ха чакхъяьнначул тIехьагIа болх байташ дукхa сахьаташ дахийтаро тешал ду транспортникашта юкъе беш бола кхетама болх ледара хилара. Практически вахаро хьахьокх кадрай общественни отделаша промышленностен юрта боахамен предприятешка боккха болх беш хилар. Цхьабакъда автобоахамашка кIезига теркалъю уж общественни органаш. Къахьегамахи алапехи дола законодательство телхадеш дукха моттигаш я.

Уж дерригa кхоачамбоацараш белгал а даьха, дIахо йодача хана уж ловрг ца хилар дIахайтад облсовпрофа президиумо транспортни болхлой профсоюза обкомагеи автоуправленеген, къахьегама а производственни а дисциплина чIоагIъергйола гIулакхаш де уж декхарийла а йир.

С. ЧУХАРЕНКО.

УЗБЕКСКИ ССР. Хьалхарча замалахь дукха городаши юрташи шоашта кIал дIайийхкай дIа-юха лелача барханаша. ГIум гIеттаеш дувлача михаша тоаденача лаьттай эзараш гектараш йоаяьй. Ткъаь иттлагIча шерашке а денз хьинаре балхаш дIалоладир лесхозаша гIомараш мег тахьа ца хьийтара. Хьалха гIомараш хинна моттигаш хIанз оаха лаьтташ а хинна дIаэттай.

Шерра дIадоладаьд Хорезмски областера яьсса аренаш караерзаяра балхаш. Укх деношка планировочни отрядаша майррен бIубеннен наступлени йолаяьй аренна.

СУРТА ТIА: низ болча техника тIехьашка кхувс барханаш .(Болх беш боахк «Узсельхозтехника» Ургенчски районни объединене механизатораш).

К. АТАЕВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ХЬЕХАРХО

Са безам ба ворхI шера сайца болх беш волча, безамерча, дикача сагах дувна. Из, йоккха еце а, саг вовзал ха я.

Владимир Дмитриевич Сояноха заочно деша вахар Къилбаседа-ХIирий Паччахьалкхен университета математически факультета отделене 1961 шера. Карабулакерча № 1 йолча юкъерча школе юххьанцарча классашка математика хьехаш вар цу хана Владимир Дмитриевич.

Иштта ворхI шу да Владимир Дмитриевич тха школе хьехаш вола. Цу шерашка итт класс яьккха арахийнав 196 саг, цо кIоарген чIоагIен знанеш а луш. Шийн бахьан доацаш дац итт класс йистеяьккхача 82 саго (берригнех 40 процент) толамца математикагIа йола экзаменаш лакхехьарча дешара заведенешка дIаялар.

Владимиро Дмитриевича дешархой деша багIа Московски, Дагестански, Къилбаседа-ХIирий университеташка, Грозненски мехкдаьтта институте, кхычахьа.

Цо доккхал ду И. Костоев, Л. Бабенко, Х. Амерханова, В. Щербакова, Т. Глотова санна болча а кхы дукххача а шийн дешархоех. Уж лакхехьара дешар а дийша, халкъа боахама тайп-тайпарча участкашка болх беш ба.

Берригача мехка къахьегам Iилманца вIаштIехьбоакх. Юстаре висаван цу гIулакха Владимир Дмитриевич а. Шийн урокийн хронометраж ещ, В. Д. Сояноха гучадаьхар доска тIа деча формулайн условейн йоазонга урока кхоалагIа дакъа гаргга ха дIайодаш хилар. Дешар хьехара ха иззал дIаяхийтар вIаштIехьдац! ТIаккха хьалхе а кийчъяьча кизга пластинкай йоазуа долча кодоскопах пайда эца волавелар Владимир Дмитриевич. Из дар бахьан долаш урока тIа чертежаш е ца езаш, задаче условеш дIаювца а язъе а ца езаш мукъаваьлар из: из дерригa а экрана тIа дIахьокхар цо. Из бахьан долаш урокаш сиха, йизза, безаме хила яьлар. Дешархой сагот а далийтац цу темпо. Логически уйла дегIайоадаяра дикагIйола средстваш а хинна дIаэттай урокаш.

Дешаргхиларах дог доахилга яйна во дешархой бац, йоах В. Д. Соянока. ЛерттIа дегIаенача дешархочоа математика ларлаш Iомалургхиларах теш Владимир Дмитриевич, из бакъхилар практически дIа а хьехар. ШоллагIча шера дешархо чу ца вусаш болх бу цо. Цунна дукха деза дерригa шийн вахар дIаденна хьехархочун гIулакх. Шийна мел хов, шийн вахара опыта ерригa гаиз шийн дешархошка кхачийта гIерт из.

Шийн предмет кIоарга довзаш хилар, шерра уйлаш, саккхетам цо бувз уж практике кхоачашдара хIара денна эггара дикагIдола накъаш лахарна. чIоагIа уйла а ещ, бокъонца хьаэн дикагIйолча опытацара толашагIдар.

Иштта я В. Д. Соянока балха методийн керттера башхалонаш.

Школьни практике геометри Iомаеча хана хьалхагIа дешархошта дIайовзийт теоремай доказательстваш, цул тIехьагIа задачеш ду. Урока тIа дукхагIйола ха дIайода доказательстваш дIайовзийташ. Уж мишта ювца еза дIахьех хьехархочо, цул тIехьагIа шоашта хьийхар чIоагIдеча, хаттараш деча, Iомадаьр кердалоаккхача хана юхахьадувц дешархоша. Бакъда из массаза а далац чакх. ХIана! ХIана аьлча берий уйла тар кхийтта я. Уйла ца еш механически кхетаю цар материал.

Цуьнца дувзаденна Владимир Дмитриевича цхьан уроках дувца безам ба са. Тема я: треугольникаш цхьатарра хилара белгалонаш йовзар. Ца йовзача кхаь элементах — шин оагIонахи царна юкъерча саьнахи треугольник оттаю хьехархочо. Бераша белгалдоах довзаш дола оагIонаши царна юкъара сан, треугольника бовхьаши шоашта онна величинаши белгалйоах. ТIаккха юст йовзаш йоаца элементаш, хьахинна результаташ дIаязъю.

Цу тайппара мийттай хьож треугольникаш цхьатарра хилара шоллагIен кхоалагIен белгалонаш.

ДIахо класса хьалхашка хаттар оттаду: малагIа выводаш ергьа баьча балха? дешашна мишта аргда из? Дешархоша йоагIаш йола теоремаш вIаштIехьйоах.

— Уж треугольникаш цхьатарра хиларах тешара хIара треугольнике масса элемент йиста еза? — хетт хьехархочо.

— Кхоъ.

— Шиъ тоъаргьяц-теш?

Саг йист хилац. ТIаккха хьехархочо гIавех дешархо, ши жIака а диллий, цу даннеех треугольник йилла оал цо. Из кхоачашде велча дешархочоа гучадоал задача къоастам боацаш хилар. Вывод ше хьахул: шин элементаца къоасталургдац треугольника дерригa бустамаш.

Хьехархочо юха а классага оал:

— Иштта, хIанз шоана хов, треугольникаш цхьатарра хилар къоастадара кхо элемент эшилга. Массаза а хургдий-теш из нийса?

— Да, массаза а нийса, — тешаш жоп лу дешархоша.

— Фу дергда хIаьта, цIаькха а хьожаргда вай из нийса дий. Цхьан треугольника кхо са вокхаш кхаъ саьна нийсса хилча мишта хул хьожаргда вай.

Хьехархочо хьаэц шин треугольника картонах яь моделаш, цу треугольникий саьнаш диста оал цо дешархошка. Цар саьнаш цхьатарра хул.

— ТIаккха ала мегаргдий треугольникаш цхьатарра я? — бегашта белгалдоаккх хьехархочо.

Бакъда дика гуш дар из иштта ца хилар.

— Саьнаш дустача хана гIалат даьннадий-теш шо? ЦаI шоллагIчоа дIачу а оттаеш саьнаш дустаргда вай. Треугольникий саьнаш нийса хилар.

— Гой шоана, — аьлар юххера а хьехархочо, — сихвенна вывод яр мел гIалат валар кхерам болаш да. Оаш хьалхагIа яь хинна треугольникаш нийса хинна хила а мег? Ерригача цхьатарраргча фигурех яь вывод нийса я аьнна хета мегаргда математике, бакъда чIоагIа тешаш аьлча хьалха хургда. Цудухьа доказательстваца хьажа веза царга, вешта аьлча нийса йола вывод яц чIоагIа хьежачул тIехьагIа мара. Иштта кийчо яьчул тIехьагIа доказательство мел лоархIам болаш я дика кхетадир бераша. Хьехархочо новкъостал а деш класс коллективно дIахьокха йолаелар треугольникаш цхьатарра хилар белгалонаш.

ЦаI долалуш вож кхоачалуш хьадда дола доазонаш кIезига нийслу Владимир Дмитриевича урокаш тIа. Цкъаза бIаргчача урокагIа хаттараш ду цо—цIаьхха класса хов: «Цу тайппара, вывод ю вай». Iомаяь хинна хинай керда материал.

В. Д. Соянока вузовски ши диплом я. Цунна хов дешархоша цу е вокх Iилмах боалача пайдах йола абстрактни истинаш массаза а ца кхетаелга. Цо дувцаш царна цу е вокх Iилмах боалача пайдах лаьца. Из ца а деш, цо класса дахь тайп-тайпара дола литература. Масала, Ньютона мишта карагIдаьннад тамаше открыти е аьнна долалу къамаьл: легендарни Iаж укхаза цхьанна хIаман даькъе бац, укхаза дерригa гIулакх дифференциальни уравненей гарех латт.

ТIагIептта преподавательски болх бешшехь В. Д. Соянока хьинаре общественни болх а бу. Дикь шера вIаштта профсоюза месткома председателалла хержа хиннав из, математика хьехархой районни методически объединенеа хьалхле лелаю. Ше КПСС член хиларга хьежжа Владимир Дмитриевича кхоачашду кхыдола общественни гIулакхаш а.

М. ФРОЛОВ,

Сунженски района Карабулакерча № 1 йолча юкъерча школа директор, РСФСР заслуженни хьехархо.

«Знание» общества пленум

Чакхъяьннай «Знание» яхача республикански общества IV пленум. Цига дийцар «Старопромысловски районни организаце КПСС XXIV съезда документаштен материалаштен пропаганда яра беча балхах» дрла дош. Цу хьаькъе доклад йир общества районни организаце правлене председатела К. С. Гасанбекова.

Прениех къамаьлаш даьраша белгалдаьккхар тIеххьарча хана Старопромысловски района лектораша КПСС XXIV съезда материалашта пропаганда яра шерра болх боаржабаьлга, цунца цхьана укхаза гучадаьхар старопромысловций балхацара кхоачамбоацараш а.

Пленуме тIаийцача соцам тIа уж кхоачамбоацараш дIадахара хоадамболаш дола гIулакхаш чакхдоахилга хьадийхар Старопромысловски районни организацегара.

М. МАМИЛОВ.

11 ИЮЛЕ—МОНГОЛЕ ХАЛКЪА РЕВОЛЮЦИ КОТЪЯЬННА 50 ШУ ДУЗ

ОРХОНА БЕРДА ЙИСТОШКА

ХАЛКЪА революци йолаеннай Монголе къилбаседа, Алтан - Булаке. Укхаза вIашагIъеллар эггара хьалхара халкъа правительство. Цигара революционни бIуна главкома, халкъа - революционни парти вIашагIъеллачо денал долча Дамдин Сухэ-Батора Ургу бигар гIейттараш. Цирикашта уллув боагIар цIе эскархойн сибарегIара партизанаши. Цар новкъостал дир монгольски халкъа гоама хинна а цунна ингаш деш хинна а кIайкитайски гамнаши Унгерна кIайгвардейцаши лелхабе.

ХIанз цу моттигашка да тхо. Лоамгахьа урагIа бода бетонни никъ. Цул тIехьагIа наIараштa тIакхоач, из цар цхьан оагIорахьа и СССР герб, вокхавахьа — МНР герб. Цу наIараштa эьтта а аьрда а оагIорахьа доазув да. Лоамашта а къунашта а юкъе гIолла чакх а даьле лохехьа ядача йоккха йоацача шин городокана юкъе гIолла чакхдоал из. Цхьан оагIорахьара гуш да советски Кяхта цIеноош, цигара ах километр дIахо ваьлча, вокх оагIорахьа шаьрача моттиге улл Алтан-Булак.

Дуккхача хIамаша таргаувз уж ши городок: дуккхача хана денз хьадоагIача доттагIало, экономически бувзамаша, юкъарча революционни традицеша. Цунна гешал дергдар доазон дехьа а сехьа а оагIорахьа латтача шин цIено. Уж къаьна а башха хайра мебель чуйоацаш а цIеноош да. Царех цхьаннче чу Иройски дошо прииска болхлочун - Л. Цыренова цIагIа — 1920 — 1921 шерашка къайлагIа ваьхав Сухэ-Батор. БIаьш нах бар монгольски революце кулгалхочунца бувзам болаш. Уж гуш доаца бувзамаш укхазара дIалолхар къулбехьегахьа, стойбищашка, ургински къеча нахага. Итт эзар доллар луш хиннад кIайгвардейцаша гIорваьннача революционера кертах. Цхьабакъда, Унгерна охранкана, кIайкитайцашта, монгольски феодалашта магаизар денал дола, хIамах кхераш воаца Сухэ-Батор лаца.

Алтан-Булаке хиннай главкома хьалхара штаб. Хайра кийчданза да цIа: истол, цу тIа латт шаькъа прибор, тамур (шод), цу чу лочкъа а дав доазон дехьа даьккхар Сухэ-Батора Ленинага ядаь хинна письмо, писараштa дола лоха шин истолг, тушь чу хинна банка. Дукха ха йоацаш укхаза хьадийллад революце музей, монгольски халкъа совгIата из хьалдаьд Советски правительствас.

Укхаза, Алтан-Булака гаьна доацаш, 50 шу хьалха парх аьнна бохабир кхыча мехкашкарча гIаьрахой бIу. Укхазара 1921 шера 27 июне Урге поход дIайолайир. Халкъен ЦIечен эскарий доакъош Иро гIолла чакх а даьнна Орханан Дзун-Харанан юхе гIолла къулбехьенгара дахар. Тахан укхазарча моттигашка хьахиннай керда промышленни социалистически город Дархан, хьалъяьй мехка йоккхагIчарех йола «Жаргалант», «Иро», «Алтан-Булак» яха госхозаш.

Зоотехникаца Дашцэрэнаца Орхона берда йисте гIолла ухкача «Жаргаланта» лаьтташ тIа гIолла хьадоагIар тхо. Малх чубузаш латтар. Аьтта оагIорахьа гуш дар лоамий ира кортош.

— Къаьнача Орхона берда йистошка къаьстта дика гу мишта къонлу, мел сиха дегIабоагIа са мохк, — йоах соцарча новкъоста.

— Монголера хьайбаш моллагIа а хало лоаш да. — дIахо дувц Дашцэрэна, — тамаш а яц тха говраш фаьлгашца ювцаш хилар а. Цхьабакъда, хьайбай продуктивность геттара лоха яр. БIаь шераша бIаь шераш хувцар, хIаьта аратий вахар ше хиннача тайпара дусар. Уж кочевникаш бар, доакъар Iалашдацар, хьайбаш чудокха помещенеш хьалъяцар. Халкъа Iаьдал оттадича, паччахьалкхен боахамаш вIашагIдехкача мара стойбищашка керда говзалаш йоле, хьалхагIа вIалла боацаш хинна нах — зоотехникаш хилча мара вIаштIехьдаланзар хьайбай продуктивность лакхъяра балхаш дIадоладе. ДIаьхача ткъаь шера кердача фух дола жа долале гIерташ болх бир Г. Аюрзан керте лаьттача монгольски зоотехникий группа.

Дукха халонаш нийсъелар селекционераштa. Араташта фуд ца ховш дар керда дIадоладаь гIулакх. Берригаш а тешацар из дика чакхдаргхиларах. Цхьабакъда энтузиасташ тIагIептта болх беш бар, царна чIоагIа новкъостал дир советски Iилмахочо Г. Р. Литовченкос. Цар шоаш де лийрхIар кхоачашдир Монголе хьахилар кердача орхонски фух дола жа. Юххьанца бIаь совгIа устагIа мара бацар, цул тIехьагIа эзараш, хIанз — бIаьш эзараш.

Республика юртбоахама болхлошта хьалхашка увттадаь цу тайпара бехктокхаме декхараш дизза кхоачашдарах дола масалаш кIезига дац. Эзараш лакха говзал йола специалисташ ба хIанз Монголе госхозашка болх беш. Уж ба опыт йола жа Iуйн ветеринарни лораши, зоотехникаши доахангара дукха шура йоаха говзанчаши, механизатораш, кхаш леладераш, Iилмахой. Творчески уйла еш нах ба уж. Царна юкъе хьалхарча мугIарашка боагIа Орхона берда йистошкара новатораш.

Республика дегIаахара темпаш цецвоаккхаш лакха я. Революци хилалехьа цхьаккха промышленни предприяти яцар цига. Тахан Монголе доаккх вольфрам, флюорит, кIор лу Налайха яхача монгольски кочегаркаи Шарынь-Гол яхача разрезой, болх беш я Улан-Баторски промышленнии дулх чакхдоахен комбинаташ, авторемонтни завод, электростанцеш, дарханcки промышленни комплекс.

Дукха ха йоаццаш а керттера транспорт говри инкали хиннача мехка хIанз ба машеннийкъ. Дохкаш латт вай ханара тIо наькъаш. Къилбаседера къулбехьа кхаччалца чакхъяргья электропередачай лакхавольтни линеш.

Даггара цIеноош хьалдеш латт Монголе. Столица цхьан улица тIа — Мира проспекте гIолла чакхдовргда вай. Цига шоана бIаргагургья лакха урагIъяха ягIа промышленни комбинатен электростанцен турбаш. Машеннаькъа станцера хьахоз тепловозий гудокаш. Гаьнна аьрда оагIорахьа гуш я дуккхаза вIаштIардаьча цIеной квартaлаш, уж яьй московски гIишлошъераша. Лоам уллув улл аэропорт.

...Лоамаштен шаьра моттиген гIолла чакхдоал доазув. Цхьабакъда, цо вежарашха дола шин халкъ хийра а ца доаккхаш гаргаув. Доазон тIа ухкача советскии монгольскии боахамашта юкъе да боккъонца дола доттагIий гIулакхаш. Цар массе а хIаман вIаши новкъостал ду. Алтан-Булака Кяхтински совхозерча хьайбашта доакъар тел. Советски комбайнераша монголашта гIо ду ялат чуэцача, машенашта ремонт еча. Доазон уллуврча советски совхозий болхлоша Алтан - Булаке хьалъю электростанци, хьайбай помещенеш, механизированни хьатташ.

Юкъарча моастагIчоа духьала къовсам лоаттабеча хана хьахинна шин халкъа доттагIал ди массаза доал чIоагIлу.

А. КРИВЕЛЬ,
АПН.

Улан-Батор — Москва.

Доттагlий гастролаш

ВЕЖАРАШХА ДОЛА ТЕАТР

Вайцига хьоьшалгlа деначa Шевченко цlерагlчa Днепропетровски паччахьалкхен украински музыкальни театра ший доккха а сий дола а истори да. Граждански тlом сацанза бар 1919 шера правительствас г. Киеве 1-гla украински театр вlашагlдоллapax болла соцам баьча хана. Цул тlехьа тlа из театр г. Днепропетровске дlадихьар, сийлахь - воккхача украински кобзара Тарас Григорьевич Шевченко цlи тиллар цох.

Театра труппа ший ветеpачаш ба. Масала, УССР халкъа артист СССР Паччахьалкхен преме лауреат В. М. Овчаренко, халкъа артист А. И. Белгородский, заслуженни артисташ Е. К. Бондаренко, А. М. Стороженко, кхыбараш.

Къонабарех белгалбаха боагlа Дмитриенко Жанна, Н. Постоляк, Л. Кушковая, Л. Белинекро, кхыбараш.

Т. Шевченко цlерагlа дола театр дегlаденад Украина дерригa музыкально - драматически театраш санна синтетически театр а долаш цун артисташ ловзаш а, илли оалаш а, халха бувлаш а ба.

Из доашхалу репертуара лард водевилех, халкъа комедеех, халкъа драмех латта лард хиларца. Цига дош дувзалу искусства кхычa тайпашца. Фольклорни драма — шин сага юкъе боккха безам а богаш, бакъда вlаши дезадена зlамига саги йоlи реакционни дей-ноаной, а тийшаболх боалла хозеча кхалсаго, е помещико, польски пано уж вlашагlа а къоастадеш. Иштта хул укхаза, украински классика М. Старицке «Цыганка Аза» яхача пьеса тlа а.

Цыган Василь, украинка Ганна вlаши дезаденнад. Бакъда Василь везаденна а цыганка Аза. Из кортамукъал еза, кура, юцаргlоаца йоl я. Цыган дукхавезаменачa Ганнас шийна хийра боах ший дей нанех, хlьата Васила ший табор ют. Шоей нахах къаьста кlалбиса уж кашмашка lеш хул. Ганнас цу хана бер ду. Чlоагlа теш из шийна дукхавезачох. Цу хана ше эшар ле ца могача Азай вlаштlехьдоал табоо шийна тlехьакха а Василь табере юкавоалавe а. Цо ший дагалаттар кхочашду. Васила езалу из, хlьата нахах боле тешам байна, дас, нанас дlакхесса йола Ганна шийна теха ла.

Из спектакль оттаьй УССР халкъа артиста А. Белгородске.

Эггара хьалха белгалъяккха еза Ганнай роль ловзаеш йола Дмитриенко Ганна. Из йоккха говзал йола, хьинар дола, дог цlена артистка я.

Бытовой бакъдарцен психологически кlоаргаленцен белгала я цо хьаеш йола Ганнай образ. Чlоагlа дика хеташ ловзаю актрисас ший безама тешаме, дика, баркате уйлаш йолча йиlий образ.

Безама уйла хьахиначa хача дена дага мел деллачок дог диллалца йолча хана цо мел бaьча наькъага кlоарга хьож из, цун доллача хlамах дог диллара, дукхавезача саго баьча тийшача балха уйла тохк. Ловзар актриса а йоацаш Ганна ше йолаш санна хетаpу зрителашта.

Къонача артиста В. Чечета Васила роль ловзаю сагга атта везалуш волча, ледара лоlам болча сага образ хиларах терра. Юххьанца из теш Ганнай безам хувцалургбоацаш хиларах, бакъда из духьал воелалац Азай безама.

В Чечет пластични ва, илли дика доакхх, дика халха воал. Спектакла кхоачамбоацарех лоохlа доагlа къаьнача цыганка Горделе образ монументально - йоккхача манере аргитска О. Бондаренкос ловзаеш хилар. Цо новкъарло ю актрисана шийна а.

Дика, цlена безаме я хораш, бlубенна лелаю оркестр дирижера Р. Гибнерса, Халхараш дика оттадаьд балетмейстера Г. Клакова.

Зрителаша езаш тlанийцар спектакль. Хlаьта а хьаьшаша — театра коллективо грима теркам тlабахийтар лов. Из иштта къаьстта къаьга хургйоацаш хlама де деза. Декорацеш хlара образа ше къаьстта хига еза, цун характерни белгалонаш а оттаош. Хlана цыганаш «моллагlбараш» санна, ахархой «моллагlбараш» санна ба.

Уж кхоачамбоацареш дlадаьхача спектакль дика хургья, тlаккха кхы а бокъонца художественни чам хургба хьожача наьха. Кхы а вlашагlкхетаргда вай вайцига тlехьагlа боагlаргболча хьаьшашца.

В. ВАЙНШТЕЙН,
Нохч - ГlалгlIай АССР заслуженни артист.

ЛоархIаме, чоалхане декхар да тха «Ингушский» совхоза къахьегамхоша укх деношка кхоачашдер, сахьта балхаш да цар дераш. Доакъар Iалашдеча, оасар деча, ялаташ чуэцача — массанахьа а къахьегама овсарле лаккхъенай.

Ер санна къахьегама дlайхача хана чlоагlа эшаш хул са паргlата доаха минотaш. Уж оаха царна хула а хулийт. 24 артист ва тха культура Цlагlа лаьрххlа кхашка боахкараштa гlулакх де аьнна вlашагlъеллача агитбригаде. Хоза ашараш, музыка, иллеш, халхараш, деша книжкаш, газеташ, журналаш, политинформаторий, беседаш — иштта ба оаха жа Iушта, доахан леладераштa, доакъар кийчдераштa, ялаташ чуэцаш боахкараштa тела духовни кхача.

Агитбригада кхашка йодача хана мел эша литература кийч а дaь тхоца наькъа боал библиотекараш Дзандукоева Новсати Энгикоева Лизаи. Книжкаех, журналех лаьца лоацца беседаш е, хlаьта бригаде, ферме хьалха латтар малав хаьжа болалу уж. Дукха ха эшац говза кулг долча тхоцарча художника Додов Ахьмада теркам тlаозаргболча тайпара кийчбаь къахьегама листок арахеца. Совхоза жа лорга Богатырев Руслан чlоагlа раьза хилар дийнахь лерга 70 устагl а бувцаш Ахьмада ше сийлен листока тlа а ваьккха ерригача бригаде дlавовзийтача.

ЦаI бригада йисаяц тха совхозе тхо ца хулаш. Цхьайолча мотигашка шозза а хиннад.

Деза хеташ тхо наха дlатlаьцаргдолаш вlаштlехьъяккха дlерт тхо тхоай программа. Шоай декхар довзаш, талант йолаш ба агитбригадацара дукхагlбараш. Хова илли оалам я Узиева Галя Массанахьа а дlаейзай цун талант. ДукхагIа дола иллеш мотгаргерча темаех лаьца да цуй.

Бокъонца профессиональни артисташ ба уж оал ладувгlараша аз вийца культура Цlен художник Додов Ахьмади бурувдеттар Узиев Ляче йиш лакха эттача. Хоза я цар оазаш. Гаьнна аренаш кхайкаю цар локхача «Масса юрташка чаккхала», «Iаьрта бlаргаш» яхача, кхыча ашараша. Езаенна кхашка боахкараштa Энгиноева Розай «ГlаpeIурашa» яха йиш а.

Кхашка дlа-хьа аха аьнна оттаь график ца, толхаe гlерт тхо. Совхозо новкъостал ду транспорт эшаш моттиг нийсъелча.

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш пятилетка хьалхара шу дика чаккхдаккха гlертaш къахьегаш боахкача тхоай болхлошта тхоашкара доагlа гlулакх дизза де лаьрхIад оаха.

С. САЛТУКИЕВ,
МалгIабика района Псадахерча культура Цlен директор.

АШАРАША КХАЙКАЮ АРЕНАШ

КИРГИЗСКИ ССР. «Киргизе сигалбесса сийна гlоз» — иштта оал Иссык-Куль яхача озерах. Укхаза салоI Киргизерча, Сибарегlарча, Казахстанерча, Алтаерча къахьегамхоша. «Голубой Иссык-Куль» яхача алхха цхьан здравница шера чуэц ворхI эзар совгlа отпускник.

СУРТА ТIА: «Голубой Иссык-Куль» яха санаторий.
М. ШЛАФШТЕЙНА сурт.
ТАСС фотохроника.

М. С. Сулейманов

Кхелхав Сулейманов Салмата Маьзер — 1932 шера денз КПСС член, персональни пенсионер.

1908 шера къеча ахархочун дезале Грозненски района Новые Алды яхача юрта ваьв М. С. Сулейманов. Боккха вахара никъ хьабенаб М. С. Сулейманова, тайп - тайпара балхаш деча болхлочунгара дlадоладаьд цо шийн къахьегама гlулакхаш.

Дукхача шерашка Нохч-ГIалгIай АССР тайп - тайпарча районашка партийни балха тIа хиннав из. 1959 шера денз 1968 шерага кхаччалца парте обкома аппарате болх беш хиннав М. С. Сулейманов партийни органий отдела инструкторалла, цул тlехьагlа КПСС обкомерча партийни комиссе членалла.

1968 шера денз 1970 шерага кхаччалца Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета къахьегама ресурсаех пайда эцара управлени болх баьб.

«1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тlем тlа Котало яьккха ХХ шу» яха медаль а Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота а еннай М. С. Сулеймановна.

Сулейманов Салмата Маьзера сийлахь гlулакхаш тха дегашка латтаргда.

Новкъостий група.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

В. И. Ленина цlерагlа культура Дворец. 11.00. «Малышок» яха кинотеатр». «Пеппи — йlаьха пазат» яха фильм. 18.00. Баьццара театр. Советски композиторий произведенеш. 19.00. Ленинград лорaяра 30 шу дизара хетаь музыкальни сайре. Программаца: Сийлахь - боккхача Дай мехка тlема ханара иллеш. Уж доахаргда «Нефтепереработчик» яхача эстрадни ансамбла солисташа. 20.00. «Поют электрогитары» яха салаIара сайре.

Н. К. Крупская цlерагlа культура Дворец. 10.00. «Ираз долча седкъа кlала дах вай воай мехка» яха берий утренник. 11.00. Российски Федераце гlоллара киноутренник.

«Красный молот» завода культура Цlа. 17.30. «Сийле хийла Ленинграда турпалашта» яха беседа.

Химикий культура Дворец. 10.00. Черноречье поселка къоначa рыбакий цlей. 18.00. «Са Дай-мехках дола дувцараш» яхача циклах йола кинофестиваль.

С. М. Кирова цlерагlа парк. 11.00, 16.00. Халхараш, ловзараш. 20.00. Къайла театр. Халхарен иллейи Татски ансамбла концерт. 20.00. Баьццара театр. Цыганий ансамбла концерт 19.45. Кинолекторий. «ДоттагIий поход» яха документальни фильм.

11 ИЮЛЬ

В. И. Ленина цlерагlа Майда. 18.00. Концерт. 20.00. Хронико-документальни фильмаш хьокхаргда. 9.00. «Малышок» яха кинофестиваль. 12.30. Кхувш воагlача зрителa театра «Операция , Дубль-Зет» яха спектакль. 18.00. Баьццара театр. Духовой оркестр. Маршаш ек. 19.00. Исторически экскурсий дневника оагlув. «Нохч-ГIалгIай памятникий историецара» яха лекци. 20.00. Классически музыка езарий клуб. Халкъа оперни театра концерт. 20.00. Дворецa парк. Кагирхой электроинструментальни ансамбла доахана эстрадни иллейи ашарийи сайре.

Н. К. Крупская цlерагlа культура. Дворец. 18.00. Машинаькъахой парк «Сага дегlа могашлелга, хозалга бода никъ» яха тематически сайре. 20.00. «Дерригa сага духьа» яха тематически кино хьокхаргда.

Химикий культура Дворец. 10.00. Черноречье поселка комаршашта юкъера яйгача атлетикагlеи футболагlеи йола спортивни яхьаш. 11.00. «Юность» яха кинотеатр болх беш да. «Хьа цlи — юнармеец» яха киноутренник. 13.00. «КПСС XXIV съезда решенеш — вахаре» яха документальни фильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цlерагlа парк. 11.00. 16.00. Ловзараши массовкаши. 18.30. «Спортой физкультурай дукхача шерашка лораю унахцlено» яха лекци. 19.45. «Студенты» яха документальни фильм. 20.00. Баьццара театр. Цыганий ансамбла концерт.

МИШТА IОМАБЕ БЕЗА МОТТ

Массехк ди хьалха г. Грозне ший болх чакхбаьккхар наьнен эрсийн меттаи, наьнен эрсийн литература хьехара йолча Ерригроссийски Iилма-практически конференце. Из конференци вlашагlтоха йийзаяр кердача программагlа метташи литературен школашка хьехача хlанзалца гучадийнна кердадараш, хьалха латта балха опыт дlа-юха йовзийтара. Цу деша теркама боарам боккха хилар дувзаденна да иштта мотт, ше хьехаш хилараl совгlа, кхыдола предметаш а цунга гlолла мара хьеха йиш ца хиларца.

Хlара секце кулгалхоша белгалдаь ма хиллара, конференцех боккха пайда хиннаб методически балха хьакъехьа. Хlара секце белгалъяьй, тlехьа тlайоагlача хана уж балха юкъейнхьaнa, боккха пайда хургбола предложенеш. Уж ерригa предложенеш цхьаяраш кердача дешара шера денз а, цхьаяраш дlахо йодача хана а школьни балха юкъехахьара къоабалъяь тlанийцар конференце вlашагlкхийттараша цхьа барт а болаш.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ВАШИНГТОНА КЕРДА ДИКТАТ

ПАРИЖ, 8 июль. ТАСС корр. А. Красикова хьахойт:

Атлантикана кlала гlолла дуккха каналаш долча бувзама керда кабель йилла лийрхlача европейций планаш кегайир океанал дехьара гlожа цlогlа теха. Дукхача мехкий специалисташа дукхача шерашка къахьегаш хьаьл говза технически проект «США-е хьадаьд» яха марка тlалатта перо хьекха дlаьякххар.

Цатоам ца хилийта гlерташ мел хьийга къа зехьа довш, корзагlбаьхар цу гlулакхо европейцаш. Франце почтайи телебувзамен министра Р. Галле «Монд» яхача газета корреспондент ше волча тlа а вийха, цунга дийшар керда, цхьанна а хlаманца къайла ца хьош йола американски Iаьдала диктат чlоагlа харцахьара гlулакх лоархlаш.

Американски Iаьдало цхьаккха духьале ца еш иштта йола массехк кабель йолаш а болх беш а хилча фу бахьан эттад теш керда трансатлантически кабель йиллара проект кхоачашъяра Вашингтон духьалъяла? Укхаза дикка атта гучайоал къайле.

США-е тlа-тlа дукхагlа никъ лувц американски ракетий новкъосталца коммерчески лaрда тlа урагlъухийтача «Интелсат» яхача бувзама европейски спутникех пайда эцара. Цу тlа тlатохаргда вай цу спутникий система дегlайоалаяра чlоагlа хьаштдолаш я Пентагон: НАТО телекоммуникацей системе пайда эцаш я уж. Кабеле гlолла Европаца цкъа телефонаца къамаьл дича бувзама спутникашка гlолла пхезза къамаьл де дезаш правило оттаьй хlанз Вашингтоно ший фирмашта.

Бакъда цхьа хаттар да: «Интелсат» яхача бувзама спутникий система хlанз тешаме йоацаш я. «Интелсат-III» яхача сере бархI спутникаx дика болх беш цаI мара яц, кхоъ орбита тlа яланзар урагlйохийтача хана авареш хиларах, шиъ дукха ха ялалехьа Iимад йоацаш сецар, хlаьта вож шиъ вlалла хайра болх беш яц.

«Нагахь санна «Интелсат-IV» яхача сере спутникаx кхоана хьалхаръяр болх ца беш соце, белгалдоаккх французски министра, — цу тайпара тийда бувзамаш юхаметтаоттаде практически йиш хургъяц».

Цхьа хlама да: дуккхача частни американски фирмаша европейски проект пайдане лерхI. Цу фирмаша 1969 шерехьа дуккхача дешай хьакъехьа европейцашца барт баьб. Тоъаш яцар духхьал Iаьдала санкци. Хlанз дерригa кхетадеш да: иштта йола санкци хургъя.

Р. Галлес наха а хозаш дlахайтар: «Вlашагlкхийттача Штатий правительства цхьан оагlорахьарча решенеца эгlазбахаи раьза боацаши хилар»

ИЗ КХЫ ХИЛА ЙИШ ЯЦ

ПАРИЖ, 8 июль. ТАСС корр. А. Красиков хьахойт: Хиросимана атомни бомбаш еттарах дола цецвоаккха документ парижанашта хьалхашка дера машара тlехьарча французски боламо. Трагически событи махьллинге а японски режиссераша даьккхача «Хиросима» яхача фильма кинолента дика кхетабеча меттаца французашта дlадовзийтар дуккха хlама хlалакдеш дола герз юкъе а доаладеш баьча тlемо дуненна тlаоттадаь хинна Iазапаш.

Кинолента дунен общественностага кхаьчад цо ювца событи хинна дуккха шераш даьнначул тlехьагlа. Ткъо шу даьккхад цу кинолента Японерча американски эсцара Iаьдало дlа ца хьоккийташ.

«Хиросимас» чlоагlа тlаззар зрителий уйла. Инженера Цlен зале из хьахьекхачул тlехьагlа цу сахьате цунах чlоагlа дискусси йолайир, цун чулоацам массехк дешаца оалалургба: «Из кхы хила йиш яц цlаккха а».

Атомни герз хьадар дlахо хьош хиларах адамашта тlаотта кхерам белгалбаккхара цхьанне шоллагlчoа тlехьа эцаш къамаьл де дош ийцар профессора Бикара, Iилмахочо - атомника Будурeска. Франце Iилма тохкамаш деча Къаман центра Iилма группа кулгалхочо Ланжевена.

Дискуссешта юкъе дакъа лаьцараша чlоагlо йир герз дlадаккхара тlехьара, машара моастагlаша лехараштa духьалара болам шербе.

НИКСОНА ДАЬ МУКIАРЛО

НЬЮ-ЙОРК, 8 июль. (ТАСС). Юкъерча Малхбузеа штаташка арадувлача газетий издателаштеи редактораштеи хьалхашка Канзас—Сите (Миссуре штат) къамаьл деш президента. Р. Никсона мукlарло дир США моральни кризис, шоех тийша хилара кризис» йолаш хилара.

Американски проблемаш древни Рима низ мелбаьча проблемашта тара лаьрхlар президента а. Цо аьлар, «яха а эргаьнна тоаяла а бола безам ме бов» низ болаш хиннача Римски империна тlакхаьчар Вlашагlкхийттача Штаташта тlакхачар ше кхераш хилар. Иштача хьал тlа кхоачаш латт хlанз Вlашагlкхийтта Штаташ, аьлар президента. ХьатIадоагIача 5—10 шера моральни хьакъехьа унахцlена къам а хинна дlаоттаргйий теш США яха критически хаттар отт.

Никсона мукlарло дечох, Вlашагlкхийттача Штаташа леладеча гlулакхаша дуккха бола американцаш, къаьстта кагирхой наркотикаш увзача, мелача овттабаьб, лоаттабеча тlем тlа шоай мохк эшар дезача, негатизм леласча, хийра бовлача кхоачабаьб. Президента аьлар, хlанз США-на тlаувттача проблемаша Америка кхоане йохае тарлургда.

Цо белгалдаьккхар моральни кризиса проблема наркоманел тlехйоалаш хилар. Болабаьча тlем тlа шоай мохк эшилга дезара уйлаш ,аьлар цо. Вьетнаме беча тlема раьза боацаш хиларца енна ца Iеш, дуккха бола американцаш «мехка традиционни ганзех» шекбувлаш хиларца а лаку лу.

Дунен халкъашта юкъера проблемаш ювцаш Р. Никсона аьлар «Вьетнамах долча деша хьакъехьа дувца керда хlама дац» са. Цо белгалдаьккхар США «вьетнамизаце программа дlахо яхьа» безам болаш хилар. Ховш мадарра, из программа тlаерзаяь я сайгонски марионеткашка шоашка Къулбехьен - Малхбоалерча Азе Вlашагlкхийттача Штаташа лоаттаю агресси дlахо яхьийтара.

Тамаш яц Вьетнаме хьалха хинна курс дlаяхьара тlехьа къамаьл даьча президента дукха ха йоацаш Париже Къулбехьен Вьетнама Временни революционни правительства делегаце оттаяь дош машаре къоастадара план ца хьоахаяр.

Р. Никсона кхераш белгалдаьккхар дунени американскии рынке «Юкъерча рынка» мехкийи Японеи оагlонгахьара конкуренци лакхъялар. Ший керттера экономически хьал довра кхерам болча эттай США, аьлар цо.

Еррига арахецача венгерски телевизорех 80 процент Секешфехерваре яхача йоккхача промышленни центре уллача «Видетон» яхача заводо арахец. Цун продукци дика йовз уж изделеш нийеш долча мехкашка.

СУРТА ТIА: лелаеш атта йола керда зlамига «Минивизор» яха телевизор дика йий хьожаш боахк.

МТИ — ТАСС сурт.

МОНОПОЛЕШТА БОЛЧА ПАЙДАНА

ЛОНДОН, 8 июль. ТАСС корр. Н. Туркатенкос хьахойт:

Англи «Юкъарча рынке» дlаэцийта гlерташ, Хитай правительства йоах, цо из ду «европейски хьашташтен» британски экономика хьашташтен. Цхьабакъда английски экономиках 12 процент США концернашта карахилари хlаьта, экономисташа даьча лоархlамех, гаргарча итт шера 25 процентал кlезигагlа йоацаш из цар бе хургхилари бахьан долаш английски йоккхача бизнеса хьашташ американски хьашташца айххa дувзаденна да. Цу тайпара, шоай концернай хьашташ «Юкъарча рынка» юкъедахийта гlертача консерваторий правительства лерхI Малхбузен Европа мехкашка бола никъ Англе шоай филиалаш а йолаш йолча американски концернашта кхы а шерагlа хьабелла.

Из бакъдеш да, къаьстта аьлча, селхан британски конференце президента Дж. Партриджа Англерча США торгови палате шу оттадаьча даь къамаьл.

«Юкъарча рынка» мехкий юрта боахама хьакъехьарча протекционистски политикана раьза ца хилар а дийца, «шераьча сообществас», вешта аьлча Европейски экономически сообществас Англи цунна юкъе яхачул тlехьагlа таможенни тарифаш лохъяра наькъаца цар мехкашка юрта боахама продукци хьачукхара эша гlулакхаш дергхиларга дог доахаш дийцар оратора «шестерка» мехкаш хьайда духьал доллашехьа. Керда Зеландии Австралии санна долча содружества мехкашкара Англена къаьстта пайданерча тайпара дlахо а юртбоахама продукци хьачукхухьилга мамогга лораде гlерта Англи а чlоагlа из хьаштдолаш я.

США платежни баланса дефицит халланза лакхлуш хилар бахьан долаш доллapax бола тешам лохлуш хиларах кхераш а дийцар. Дж. Партриджа.

Оратора хетачох, «Юкъарча рынка» мехкаша «протекционизмага леста тенденцеш» дlайоахаргйола гlулакхаш де деза, «доллара хьал аттача даккха а деза». США торгови палата членашта тешам белар цо США-ней «Юкъарча рынка» мехкаштен юкъера «кердача тайпара гlулакхаш» оттадара мамогга новкъостал де гlерташ Англи хиларах.

Кагирхой ударни гIишлошка

Самардийнахьа В. И. Ленина цlерагlча майда тlа В. И. Ленина памятника юххе вlашагlкхийтар вай республика студенташи уж накъабаха баьхка дуккха нахи. Традици а хинна дlаэттад вай ВУЗ-ий студенташ хlара шера мехка ударни гlишлошъеча болх бе ахар. В. И. Ленин цlерагlча майда тlа торжественно вlашагlкхийттача наха хьалхашка Нохч-ГlалгlIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара Г. В. Склокина «За трудовую доблесть» яха медаль елар Грозненски мехкдаьтта института студента Хь. Сатуевна.

Вай республика студенчески гlишлошъеча отряда юкъерча студенташа аьхки, дешарах мукъа, болча хана, толаме къахьегаргда Казахски ССР Тургайски области ударни гlишлошка.

М. РАШИДОВ.

1966 шерара Паччахьалкхен чухьара 3 процент йола кхаж боагIа заем

1971 шера 30 июне гор. Волгограде ловзаьча кхаж бенача 40-ча тиража

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Кхаж бенаб заема ерригача ткъаь пхийтте разрядерча серейи облигацейи укх номерий:

Серий №№	Облигацей №№	Бенача кхаж ма боарам сомашца	Серий №№	Облигацей №№	Бенача кхаж ма боарам сомашца	Серий №№	Облигацей №№	Бенача кхаж ма боарам сомашца
100240	1—50	40	133555	1—50	40	169084	01*)	500
100405	32*)	500	133998	31*)	500	169282	33*)	500
100708	18*)	500	134061	06*)	500	169358	45*)	1.000
100867	05*)	500	136180	05*)	500	170338	26*)	1.000
100967	02*)	500	136467	37*)	500	170546	1—50	100
101019	36*)	500	136645	1—50	40	171073	08*)	500
102332	34*)	500	137960	27*)	500	171248	24*)	500
104139	1—50	100	139208	06*)	500	171421	31*)	500
104334	37*)	500	139221	1—50	100	171684	25*)	2.500
104753	1—50	100	139823	12*)	1.000	173097	1—50	40
105066	1—50	40	140741	32*)	500	173152	38*)	500
105610	19*)	500	141492	33*)	500	173370	33*)	500
105620	15*)	500	142700	1—50	100	173899	36*)	500
105940	15*)	500	143088	08*)	500	173951	10*)	500
107454	29*)	500	143410	06*)	500	174199	16*)	500
109431	50*)	2.500	144505	44*)	1.000	174502	49*)	500
109572	31*)	500	144899	07*)	500	174511	20*)	1.000
110297	36*)	1.000	146441	09*)	500	176350	35*)	500
110931	18*)	500	147031	29*)	500	176586	1—50	40
112430	1—50	40	147249	1—50	40	177077	47*)	2.500
112632	1—50	40	147575	37*)	500	177265	47*)	500
112913	1—50	40	147790	1—50	40	177637	1—50	40
114616	22*)	500	149106	19*)	500	178434	27*)	500
114655	29*)	500	149544	44*)	500	180072	27*)	500
115129	1—50	100	149628	02*)	1.000	180426	42*)	500
116312	41*)	500	150224	1—50	40	180634	19*)	500
116789	34*)	500	150478	1—50	100	181453	14*)	500
116913	38*)	1.000	150685	1—50	100	181744	03*)	500
118044	1—50	40	150859	50*)	500	182333	07*)	500
120748	1—50	100	151667	23*)	500	182401	07*)	500
120845	03*)	500	151856	13*)	500	183556	1—50	40
121102	12*)	2.500	152344	14*)	1.000	184449	1—50	40
121514	1—50	40	152473	48*)	500	185093	1—50	40
121536	08*)	500	153242	25*)	500	185548	1—50	40
122164	18*)	500	154087	1—50	40	185696	1—50	100
122325	02*)	500	154577	22*)	500	186242	11*)	1.000
122334	01*)	500	154768	02*)	500	186366	1—50	40
124465	25*)	500	154980	46*)	500	188021	24*)	1.000
125138	1—50	40	155697	1—50	40	188401	1—50	100
125309	27*)	500	156130	37*)	500	188459	29*)	500
125749	39*)	500	156432	13*)	2.500	189652	1—50	100
125778	32*)	500	156693	48*)	1.000	190131	1—50	40
126124	25*)	500	157058	30*)	500	190320	29*)	500
126662	08*)	500	157523	1—50	100	190752	30*)	5.000
126942	1—50	100	157989	29*)	500	191236	41*)	500
127007	23*)	500	158925	12*)	500	191551	41*)	1.000
128156	1—50	100	159079	23*)	1.000	191663	31*)	1.000
128578	05*)	500	159791	29*)	5.000	192497	43*)	500
128816	26*)	500	162065	33*)	1.000	192540	07*)	500
129357	03*)	500	162427	1—50	40	193352	34*)	500
129782	47*)	500	164547	17*)	500	193652	12*)	1.000
129957	40*)	500	164699	1—50	40	194150	19*)	500
129974	11*)	1.000	164849	11*)	500	194736	1—50	40
130267	1—50	40	165282	01*)	500	194853	23*)	500
130574	1—50	40	166294	1—50	40	195028	23*)	500
130605	12*)	500	166400	09*)	500	195282	49*)	500
130745	48*)	500	166662	19*)	500	195474	33*)	500
130924	1—50	40	166832	1—50	40	196035	1—50	40
131016	21*)	500	166879	32*)	500	196039	38*)	500
131836	01*)	1.000	167360	1—50	40	196131	30*)	500
132038	12*)	500	167525	09*)	500	198571	37*)	500
132542	1—50	40	167659	1—50	40	198900	1—50	40
			168135	41*)	500	199458	40*)	1.000

Цу сере облигацей вокх 49 номера хlаране 40 сома кхаж бенаб.

Таблица тlа хьахьекхараш ткъаь сома облигацей дена кхажамаш да.

Итт сома мах йолча облигацеех дlател бенача кхажах ах.

Бенача кхажа юкъеебихьаб кхаж бенача облигаце ший мах.

НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ГОСТРУДСБЕРКАССАЙИ, ГОСКРЕДИТЕИ УПРАВЛЕНИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Хьажа, ладувгIа

10-гIа июль

ТЕЛЕВИДЕНИ:

10.15 — Монголе халкъа революце 50 шу дизара хетаь программа. 11.00 — Монголе искусства мастерий концерт. 12.00 — «Унахцlено». Iалман - популярни программа. 12.30 — «Кряжонок» яха телевизионни фильм. 13.00 — Документальни фильма кинозал. 13.30 — Къонал эфире я. 14.30 — «Илли доах Хендрик Крумма» яха фильм - концерт 14.50 — «Гучибахар» яха художественни фильм. 16.15 — «Йовзонхочун трибуна». Кешокова къамаьл (ЦТ). 16.35—Операйи балетийи оагlонаш. 17.10—Кинониккъбархой клуб. 17.55—Ха кхачаза бараш. «Июль, август». 18.20—Армене искусства мастерий концерт» яха телевизионни фильм. 19.15—Дунен халкъашта юкъера обзорени. (нохчий меттала). 19.30 — Киножурнал. 19.40 — СССР йовзонхой V-гlча съезда делегатий. Ахматовайн Боковеи къамаьлаш. 19.55 — Шоана бераш. 20.10 — Шин шера доакъараш кийчдара тlехьа (нохчий меттала). 20.25— РСФСР заслуженни артисткаца Руслановой Лидеца вlашагlкхетар. 21.00 — «Хlа». Информационни программа. 21.30 — «Сага о Форсайтах» яха телевизионни художественни дукхсерийни фильма премьера (Англи) «Дезала юкъера гlар». Шоллагlа сери. «Ираз лахар». Кхоалагlа сери.

РЕДАКЦЕ АДРЕС; г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш; редактора — 3-44-96; редактора зам—3-39-11; бекхтокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культурай, промышленностен отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ; г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам, редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05152. Заказ № 6694.